№ 11 | Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem | פרייז 20 גראשען | Lodzer Tageblat

לאָדזשער טאָגעבלאַט

רעדאקציע און אדמיניסטראציע: פיעטריקאווער 46. טעלעפאנען: פון רעדאקציע 57, פון אדמיניסטראציע 47 | דאנערשטאג, י' שבט תרפ"ז | 13 stycznia 1927 r. | צוואנציגסטער יאהרגאנג.

פאר א פערשטענדיגונג צווישען פוילען און רוסלאנד

מארשאל פילסודסקי'ס קאנפערענץ מיט בארטעל'ן און מין. זאלעסקי

153 טויזענד עמיגראנטען וועלען היי־יאהר אריינגעלאזט ווערען קיין אמעריקא.

קאנפערענץ פון מארשאל פילסודסקי און דעם אויסערן-מיניסטער.

ווארשא, 12 יאנואר (פאט) 6 נאכ־מיטאג האט דער מארשאל פילסודסקי אפגעהאלטן א לענגערע קאנפערענץ מיט'ן וויצע־פרעמיער בארטעל, שפעטער און צוזאמען האט ער אויפגענומען דעם אויסערן־מיניסטער זאלעסקי.

קאמיסיע פאר די נאציאנאלע מינדערהייטען הויבט אן איהר ארבייט.

ווארשא, 12 יאנואר (פאט) די קאמיסיע פאר די מזרח־וואיעוואדזטוועס און פאר די נאציאנאלע מינדערהייטען איז היינט 9 ה. ח. צוגעטרעטען צו דער ארבייט. אין ערשטען פונקט פון דער טאג־ארדנונג זעלען בעהאנדעלט ווערען די ענינים, וואס זענען נוגע די אוקראינער און ווייס־רוסען. ביי דער דעזיגנירונג [illegible] שטעלט די קאמיסיע פעסט אז די רייע, וואס האט זיך בעזיצט אין א צאל שטונדען וועגען אנטשע־דאלינגען פון מ. מנלור פון דער קאמיסיע, האט ליבקא כוס די אוקראינישע פארשטעהער, און [illegible] דאכען גושט אגוטער זיך קען שום יסוד.

די איצטיגע סעסיע פון דער קאמיסיע וועט דויערן 4 טעג.

—0—

איינהייטליכער פראנט פון פ. פ. ס. „בונד" און דייטשע ארבייטס-פארטיי.

ווארשא, 12 יאנואר (פאט) היינט נאכט איז פארגעקומען א פערשטענדי־גונגס־קאנפערענץ צווישען די פארשטע־הער פון פפ"ס און בונד און דייטשע ארבייטס־פארטיי. אויף דער קאנפערענץ איז בעשלאסען געווארען צו שאפען א שטענדיגע קאמיסיע פון 6 פערזאן, וועל־כע זאלען זיך פערנעמען מיט די פ־א־בלעמען פון קולטורעלער אויטאנאמיע פאר די נאציאנאלע מינדערהייטען.

צום סוף איז אויך בעשלאסען געווארען צוזאמענצורופען נאך א קאנפערענץ, אין וועלכע ס'זאלען זיך אויך בעטייליגען די אוקראינישע און ווייס־רוסישע סאציא־ליסטען.

—0—

קאנפערענץ פון די עמיגראציע געזעלשאפטען אין פוילען.

ווארשא, 12 יאנואר (פאט) דעם 11 יאנואר איז אין עמיגראציע־אמט פאר־געקומען א פריוואטע פערזאמלונג פון די עמיגראציע־געזעלשאפטען אין פוילען. אין דער קאנפערענץ האבען זיך אויך בעטייליגט די צוויי יידישע עמי־גראציע־געזעלשאפטען: די עמיגראציע־אפטיילונג ביי דעם צענטראל־קאמיטעט פון די פראפ. פעראיינען (פאדרישע עמי־גראציע געזעלשאפט) און די יידישע צענטראלע עמיגראציע־געזעלשאפט.

אלע פערזאמעלטע האבען זיך ארויס־געזאגט פאר דער נויטווענדיגקייט צו פער־איינהייטליכען די ארבייט פון אלע עמי־גראציע־געזעלשאפטען. נאך א לעבהאפ־טער דיסקוסיע איבער'ן פראיעקט פון דער פוילישער עמיגראציע־געזעל־שאפט, איז דער־פ־ו־לט געווארען א פער־שטענדיגונג בנוגע איניגע פונקטען פון געמיינזאמער צוזאמענארבייט, עס איז נעמליך בעשלאסען געווארען איינצואר־דנען איינצעלנע פערשטענדיגונגס־קאנפע־רענצען פון די עמיגראציע־געזעלשאפ־טען כדי צו קאארדינירען די ארבייט.

גרויסע ארעסטען פון קאמוניסטען אין פויזען.

פאזען, 12 יאנואר (פאט) די פאלי־ציי האט דא אַרעסטירט געווארען דער גאנ־צער ראיאן־קאמיטעט פון דער קאמוניס־טישער פארטיי. בעת א רעוויזיע אין דער וואהנונג פון דעם ליטוואנישען בירגער שיני־לייטוס איז ענטדעקט געווארען א גרוי־סער סקלאד פון קאמוניסטישער ליטעראטור און אנדערע קאמפראמיטירענדע דאקומענטען. צוליב'ן גאנג פון דער אויס־פארשונג ווערען דערווייל די נעמען פון די ארעסטירטע געהאלטען בסוד.

פאר א פויליש-סאוויעטישער פערשטענדיגונג.

מאסקווא, 12 יאנואר (א.וו.) אין צוזאמענהאנג מיט'ן אנקומען פון פויל־ישען פארשטעהער, פאטעק קיין מאסקווא האבען זיך אין די מאסקווער פאליטישע קרייזען פערשפרייט קלאנגען, אז אין דער נאהענטסטער צייט וועט בעגרינ־דעט ווערען די פראגע וועגען א פויליש־סאוו־יעטישען פאקט פון נישט־אנגריף. מען זאגט שוין אויך זאגאר, אז דער פאר־שלאג פון די סאוויעטען וועגען אנהויבען די אונטער־האנדלונגען איז און ווארשא אויפגענומען געווארען גינסטיג.

אין די סאוויעטישע אפיציעלע קרייזען זאגט מען זיך ארויס, אז די איצטיגע אינטערנאציאנאלע סיטואציע איז זעהר גינסטיג פאר א נעהענטערער פערשטענ־דיגונג צווישען פוילען און רוסלאנד.

ענדגילטיג אנגענומען דעם בודזשעט אין דער בודזשעט-קאמיסיע פון סיים.

ווארשא, 12 יאנואר (טעלעפאניש) אויף דער היינטיגער זיצונג פון דער בוד־זשעט־קאמיסיע ביים סיים איז אנגענו־מען געווארען דאס פינאנץ־געזעץ און דער בודזשעט און דער ווייטער לעזונג.

דערמיט האבען זיך פערענדיגט די אר־בייטען פון דער קאמיסיע און דער גאנ־צער בודזשעט וועט איצט בעשטעטיגט ווערען אויף דער נאהענטסטער זיצונג פון סיים.

אפקלאנגען פון די מאי-געשעהענישן אין סענאט.

ווארשא, 12 יאנואר (טעלעפאניש) אויף דער היינטיגער זיצונג פון סענאט איז צווישען אנדער'ן אויסגעהערט געווא־רען דער בעריכט פון דער קאמיסיע, וואס פערנעמט זיך מיט דער אויספאר־שונג וועגען ארעסט פון גען. ראזוואדאוו־סקי. דער בעריכט־אבגעבער האט אויף א ווער־שארפען אופן קריטיקירט דעם פאקט פון ארעסט און זיך ארויסגעזאגט, אז דאס איז געווען גע־זעץ.

דערויף האט „וויזוואלעניע" און פפ"ס אפגענומען אן ערקלערונג, אז הגם זיי זענען ענטשיידענע געגנער פון יעדען ארט פראוועניר־א־עכט — האבען זיי דאך גע־וויסע ספקות צו דער פא־ם און ארט פון פערעפנטליכען דעם דאזיגען ענין אין סענאט. אין דעריבער וועלען זיך די צוויי דערמאנטע קלובען אפהאלטען פון שטי־מען איבער דער דאזיגער פראגע.

די רעזאלוציע, וואס די קאמיסיע האט וועגען דעם ענין אריינגעטראגען איז מיט א מעהרהייט שטימען דורכגעגאנגען.

צוזאמענפאהר פון האלץ-סוחרים אין ווארשא.

ווארשא, 12 יאנואר (פאט) היינט האט זיך אין די קאנפערענץ־זאלען פון האנדעלס־מיניסטעריום געעפענט דער ערשטער אלגעמיינער צוזאמענפאהר פון סוחרים און אינדוסטריעלער פון דער האלץ־בראנזשע. אויפ'ן צוזאמענפאהר זענען אויך פערטרעטען דעלעגאטען פון ראנציג.

153 טויזענד עמיגראנטען וועלען היי־יאהר אריינגעלאזט ווערען קיין אמעריקא.

לאנדאן, 12 יאנואר (אטע) דער בעריכט פון די וואר־קענער וועט פאר־בעטראכט ווערען אין אמעריקאנער סע־נאט, דערמאנט פאר, אז די אלגעמיינע צאהל עמיגראנטען, וואס וועט ווערען אריינגע־לאזט אין יאהר, בעטרעפט 153.541. פאר א יאהר־צען האט מען אריינגעלאזט 164,667 פערזאן.

דער קאמיטעט פון די וואר־קענער מרעקט אן אויף גרויסע שוועריגקייטען ביים פעסטשטעלען די קוואטע. עס פעה־לען איהר די געהעריגע סטאטיסטישע לויט וועלכע עס וואלט געקאנט ווערען פעסטגעשטעלט די אפשטאמונג פון די בעדעוטענדסטע טייל פערזאנען, וואס וואוי־נען שוין אין אמעריקא פון יאהר 1920.

דער קאמיטעט איז געקומען צום אויס־פיהר, אז אויף דער אלגעמיינער צאהל 94 מיליאן 820 טויזענד פון דער ווייסער בעפעלקערונג, וואס געפינט זיך אין אמע־ריקא שטאמען אב קנאפע 54 מיליאן פון עמיגראנטען.

די גריפע-עפידעמיע אין איראפא.

גענף, 12 יאנואר (פאט) די סעקציע פאר היגיענע ביי דער פעלקער־ליגע האט ארויסגעגעבען א קאמוניקאט וועגען דעם צושטאנד פון דער אינפלוענציע־עפידע־מיע אין איראפא. די עפידעמיע הערשט אין אלע איראפעאישע לענדער. שווא־כער איז זי אין שפאניען, האלאנד, דע־נעמארק, נארוועגען און שוועדען. שטאר־קער — אין ענגלאנד, בעזונדערם שטאר־קע פארמען האט זי אנגענומען אין פראנקרייך, דייטשלאנד און אונגארן־א־רייכער און שווייצאריען. פון אנדערע לענדער זענען נאך קיין ידיעות נישט צו־געקומען.

וויכטיג פאר דעם יודישען צענטער אין לאדז!

איך מאך בעקאנט, דאס איך האב געעפענט א ביורא א. ג.:

„יורא" 26 נאוואמיעסקא 26 אין יודישען צענטער פון לאדז

אונטער דער לייטונג פון בעוואוסטען און רוטינירטען ליטער ח' לעאן לוצקי, ווי עס וועלען איניטערווירט, געשריבען און ערלעדיגט אלערליי שטייער־, אדמיניסטראציע־, פאליציי־, געריכטס־ און פעסטער־אנגעלעגענ־הייטען. איבערזעצונגען פון אלע שפראכען. עס ווערען אויך אנגענומען פראטעסטירטע וועקסלען איינצוקאסירען.

שנעל, רעעל און ביליג!

מיט אכטונג יוסף אלפום

לאדז, נאוואמיעסקא 26, טעלעפאן 56-43.

לעזט — דאס — „לאדזער טאגעבלאט".

Dr. Z. Rakowski

ספעצ. פאר אויערן, נאז, האלז און לונגען־קראנקהייטען

9 קאנסטאנטינאווסקא 9 טעלעפ. 27-81

ספעציעלער קורס פאר שטאמלער.

שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7.

נעהמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10 ביז 11 און פון 2 ביז 3 נאכמ.

8016

דער מארגענדיגער פרייטאג-נומער — פון — „לאדזער טאגעבלאט" וועט ערשיינען אין א גרעסערן פארמאט און ברענגען א גאנצע רייה ארטיקלען און פעליעטאנען פון די בעסטע שריפטשטעלער.

אנאנסען ווערען אנגענומען היינט א גאנצען טאג.

אונזער טיפסטען מיטגעפיהל און שמערצפולען ביילייד דריקען מיר אויס דער פאמיליע בעלמינסקי צוליב'ן טויט פון זייער אונפערגעסליכען פאטער

נ"ע קלמן

זייט געטרייסט!

פאמיליע ווארשאווסקי.

עס קלינגט שוין איז גאנץ לאדז, אז אלער ארט ביטעס, פאדאניעס, רעקורסען, אפעלאציעס און אלע געריכטס־פינאנס־אדמיניסטראטיווע און קאמונאלע אינסטיטוציעס ווערען אמבעסטען, אמביליגסטען און אמשנעלסטען ערלעדיגט אין ביורא

„פאלאניא" אלעיא 1 מאי 7.

וויכטיגע בעמערקונג: טעגליך פון 5 ביז 7 ווערען ערטיילט עצות און אנווייזונגען אין אלע שטייער־אנגעלעגענהייטען דורך ה' לעאן שווייצער. — איבערזעצונגען: האנדעלס־ און פריוואט־קארעספאנדענץ, קאנטראקטען. — פראטעסטירטע וועקסלען ווערען אנגענומען אויפצומאנען מיט אייגענע קאסטען. מיטגלידער פון פראפעסיאנעלע פעראיינען צאהלען 25% ביליגער.

את ארוגנו החשוב מר א. ברז'יזינסקי לרגלי כלולת בתו

שרה

עם מר ד"ר אלכסנדר שווארץ

מברכים בברכת מזל־טוב לבבית.

י. פלונסקי
מ. הילר
י. שטינברג
ט. בריטשטין

פקידי הפירמה „לחיט וברז'יזינסקי".

Dr. med. STUPEL

12 SZKOLNA 12

ספעציאליסט פאר הויט, האר און וועגערישע קראנק־הייטען, מענער־שוואכע, רענטגען־שטראהלען און קווארץ־ליכט עלעקטרא־טעראפיע.

נעמט אן פון 9—6, פרייטאג פון 12—3.

Sala Karówna
Zygmunt Rajsman
Zaręczeni
Łódź, w styczniu 1927 r.

Dr. med. Braun

ספעציאל־ארצט פאר הויט־און ווענערישע קראנקהייטען און מענער שוואכע.

בעהאנדלונג מיט קווארץ־ליכט (האר־אויספאל)

23 פאלודניאווא 23

טעל. 40-26

נעהמט אן פון 9—11 און פון 5—8 אוונד.

גינסטיגע אויסזיכטען אויף א הלואה

נאכ'ן בעקומען די הלואה וועט אדורכגעפיהרט ווערען די סטאביליזאציע פון זל. אויפ'ן געזעצגעבערישען וועג.

פרעזידענט מאשטשיצקי דורכגעפארען לאדזשער וואיעוואדזטווע.

גינסטיגע אויסזיכטען אויף א גרויסע הלואה.

וואַרשאַ, 12 יאנואר (טעלעפאניש) מיר דערוויסען זיך פון א זיכערע קוועלע, אז די פראגע וועגען א הלואה פאר פוילען שטעהט אויף א זעהר גינסטיגען וועג. די רעגירונגס פארטרעטער זיינען דורכגעקומען אונטערהאנדלונגען מיט די בעדייטענדסטע פינאנץ-גרופען וועגען א סטאביליזאציע און אינוועסטיציע-הלואה. עס געהט וועגען א גאנצע רייהע הלואות פאר דער חוב-משאפטליכער אויפלעבונג פון דער מלוכה און קודם כל צו סטאביליזירען דעם קורס פון דער וואלוטע.

תיכף נאכ'ן בעקומען די הלואה וועט די רעגירונג דורכפיהרען א געזעץ וועגען דער סטאביליזאציע פון זל. ווי מען רעכענט זאל דער געזעצליכער קורס זיין פון 8 ביז 9 זל. א דאלאר.

פרעזידענט לעבע וועגען מיניסטער זאלעסקי'ס רעדע.

דאנציג, 12 יאנואר (ספ.) דא האט אין אנגעקומען דער פארזיצענדער פון דיימשען רייכס-טאג, לעבע, וועלכער איז ארויסגעטרעטען מיט א רעדע בעטרעפענדיג די עקספאזע פון מיניסטער זאלעסקי. די לעצטע רעדע פון פוילישען אויסערן-מיניסטער, האט ער ערקלערט פאר'ן פרעזידענט לעבע, האט געמאכט אן'אויסערגעוועהנליך דראמאטישען טאן. אזעלכע רעדעס זאגען גישט קיין טובה פאר'ן שלום, וועגען וועלכען מען. זאלעסקי האט דערמאנט אין אנהויב פון זיין רעדע.

שאנכאי ווערט עוואקואירט פון דער ענגלישער בעפעלקערונג.

לאנדאן, 12 יאנואר (פאט) רוי-טער" מעלדעט, אז אין שאנכאי איז פרא-קלאמירט געווארען אנ'אלגעמיינער שטרייק פערבונדען מיט א בויקאט אויף אויסלענדער. די ענגלישע פרויען און קינדער זענען אבגעשיקט געווארען אויף א קריגס-שיף. פון שאנג-קינג מעלדעט מען, אז דארט זענען אויך עוואקואירט געווארען די פרויען און קינדער. אין כאנקאו הערשט לעת עתה רוה. די דאר-טיגע כינעזישע מאכט רופט די בעפעל-קערונג צו פערהאלטען זיך רוהיג און נישט אנצופאלען אויפ'ן פערמעגען פון די אויסלענדער. בעת די אונטערהאנד-לונגען מיט'ן ראט פון ענגלישען קאנ-סולאט.

אין קינג-קאנג, וואו עס איז אויסגע-בראכען א שטרייק פון די דאקען-ארבעי-טער, פערנעמט זיך דאס מיליטער מיט נייע רויף-אנפאלען. פרייטאג זאל זיך דארט אנהויבען א גענעראל-שטרייק מיט א באיקאט אויף אויסלענדער. דאס כינע-זישע היים-מיליטער האט פערנומען דאס פעסטונגען פון דעם אמעריקאנער מיסיע און שא-שי.

גייסטליכע טארען ניט ארייינפאהרען קיין רוסלאנד.

ריגא, 12 יאנואר (אטע) פון מאס-קווא מעלדעט מען, אז די סאוועטען-מאכט האט פערבאטען די אויסלענדי-שע גייסטליכע ארייינצופאהרען קיין רוס-לאנד. די סאוועטען-רעגירונג האט שוין אבגעזאגט אונטערצושרייבען די וויזע א געוויסען ענגלישען גלח און א פראנ-צויזישען פרעלאט.

יודישע פאגראמען אין רוסלאנד זענען געווען בערעכטיגט,

אזוי האט געשריבען דער געוועזענער צאר ניקאלאי דער צווייטער.

מאסקווא (יט"א) אין אפיציעלען ארגאן פון דער סאוועטישער רעגירונג „איזוועסטיא" זענען פערעפענטליכט גע-ווארען בריף, וואס דער געוועזענער צאר ניקאלאי דער צווייטער האט געשריבען צו זיין מוטער אין די צייטען פון די אנטי-יודישע פאגראמען אין יאהר 1905. און די ברוף דריקט אויס דער צאר זיין צו-פרידענהייט צוליב די פאגראמען אויף יו-דען און זאגט, דאס די פאגראם-כוואליע אין דער צייט איז פולשטענדיג בערעכ-טיגט.

ריגער רב ערלויבט נישט אבצוהאלטען א הספד נאך אחד-העם אין כאר-שוהל.

ריגא (יט"א) אין די היגע ציוניסטישע קרייזען האט ארויסגערופען גרויס אויפרעגונג דער פאקט, וואס דער ריגער רב ז"ק האט פערבאטען אבצוהאלטען א הספד נאך אחד-העם אין דער ריגער גרויסער שוהל און מען איז דעריבער גע-צוואונגען געווען אבצוהאלטען דעם הספד אין א פריוואטען לאקאל. זיין האנדלונג מאטיווירט דער רב ז"ק דערמיט, וואס אחד-העם איז געווען אנ'אפיקורס.

צירקולאר פון אינערן-מיניסטער

וועגען דער בעציהונג פון די מלוכה-אמטען צו דער בעפעלקערונג.

נעכטען האט דער אינערן-מיניסטער סלאוואי-סקלאדקאווסקי פונאנדערגעשיקט א צירקולאר צו אלע וואיעוואדעס, אז בנוגע אינגאנג צו אלע מלוכה-אמטען און ביוראס זאלען זיך געפונען אויפ-שריפטען, אויף וועלכע ס'זאל זיין גענוי אנגעגעבען די נומערן פון אלע צימערן און וואס פארע ענינים אין יעדען צי-מער ווערען ערלעדיגט.

ביי דער טהיר פון יעדען צימער זאל זיין אנגעגעבען דער נומער פון צימער, וואס פארע ענינים עס ווערען דא ערלעדיגט און אויך דער נאמען פון בעאמטען צי בעאמטע.

אויף דער ביורקע פון יעדען בעאמ-טען דארף זיך געפונען א טאוועלע מיט א אויפשריפט: דער נאמען פון בעאמ-טען, אמטס-טיטעל און א גענויע רשימה פון די ענינים, וואס ווערען דא ערלע-דיגט.

אלע אקטען דארפען האבען א חוץ די אויטענטישע אונטערשריפט אויך א בעדרוקטע אונטערשריפט אויף א שרייב-מאשין צי קאליגראפיש געשריבען דעם נאמען פון בעאמטען, וואס האט דעם ענין ערלעדיגט.

דעסטגלייכען האט דער אינערן-מיניס-טער פעראָרדענט, אז די תשובות אויף די אנגעגעבענע בקשות פון דער בע-פעלקערונג מצד די אמטען, זאלען זיין בעשריבען אין א פערשטענדליכער איינ-פאכער שפראך און אז די בעאמטע זאלען שוינען די צייט פון די פעטענטען און וואס גיכער ערלעדיגען זייערע ענינים.

גען. דידס אין קראקא.

קראקא, 12 יאנואר (פאט) געלטען אוועק איז אין אלטען טעאטער פאר-געקומען א אקאדעמיע לכבוד גענעראל דידס. עס זענען אויך אנוועזענד געווען די פארשטעהער פון דער מאכט. פאר'ן טעאטער האט זיך פערזאמעלט א גרוי-סער יודישער עולם, וועלכער האט גע-מאכט דעם אנקומענדען גאסט בעגייס-טערטע אוואציעס. גנ. דידס בלייבט ביז מארגען אין קראקא.

קראקא, 12 יאנואר (פאט) אין „קראקער חאמעל" איז געווען גען. דידס פאר-געקומען א פריעסע-קאנפערענץ.

גען. דידס האט צווישען אנדערען ער-קלערט, אז די פוילישע רעגירונג האט אהם בעת זיין בעזוך אין ווא-שא ערוויזען זעהר פיל העפליכקייט.

בעזונדערס וועגען ארץ ישראל האט דער ענגלישער גאסט ערקלערט, אז דער ציוניזם איז איינס פון די וויכטיגסטע פראבלעמען פון דער ענגלישער פאלי-טיק.

מעקסיקאנער פויערן

געגען די קאטוילישע רעוואלוציאנערן.

מעקסיקא, 12 יאנואר (פאט) די פויערן-פארטיי האט בעשלאסען ווייטער אונטערצושטיצען די פאליטיק פון פרע-זידענט קאלעס. די לאנדווירטשאפטלי-כע ארגאניזאציעס האבען בעקומען א בעפעהל מוטצושטיצען מיט'ן רעגי-רונגס-מיליטער בײם גאליאגען די רעוואלוציאנערן.

איבערגרופירונגען פון אמעריקאנער מיליטער ביי דער מעקסיקאנישער גרעניץ.

לאנדאן, 12 יאנואר (אטע) צו דער מעקסיקאנישער גרעניץ זענען געל-טען א־ויסגעשיקט געווארען 15 טויזענד זעלנער, א חוץ דעם זענען אויך ארויסגע-שיקט געווארען פערשטארקונגען קיין מעקסיקא און א-לוזאנא. דער קריגס-דעפ-פארטאמענט קאמוניקירט, אז די איבער-גרופירונגען ביי דער מעקסיקער גרעניץ האט נישט קיין שום געמיינזאמעס מיט'ן דארטיגען קריזיס.

לאנדאן, 12 יאנואר (אטע) אין משך פון 2 יאהר האט דער גוטערנאטאר פון מעקסיקא בעגנעדיגט 3000 פערזאן, וואס זענען געווען פערארטיילט צום טויט, בלויז אין משך פון געשטעריגען טאג האט ער בעגנעדיגט 32 פערזאן. די אמע-ריקאנער צייטונגען ווילען דאס אויס-טייטשען דערמיט, וואס דער גובערנא-טאר איז — א פויער.

די ארץ-ישראל-רייזע פון פאול סאנדאר.

בודאפעסט (יט"א) דעפ. ד"ר פאול סאנדאר, איינער פון די פיהרער פון די דעמאקראטען אין אונגארן איז ארויסגעפאהרען אויף א וועלט-רייזע. ווי ד"ר סאנדאר האט מיטגעטיילט די זשור-נאליסטען וועט ער אויך בעזוכען ארץ ישראל, כדי זיך בעקענען מיט די יודי-שע קאלאניעס און שטעט.

די קאלאניזאטארישע אקציע פון פערבאנד פון די יודישע פראנט-סאלדאטען אין דייטשלאנד.

בערלין (יט"א) אין צוזאמענהאנג מיט דער אקציע צו איינארדנען יודען אויף ערד אין דייטשלאנד, וועלכע עס האט אונטערגענומען דער פערבאנד פון די יודישע פראנט-סאלדאטען, ווערט מיטגעטיילט, אז אין קורצען וועט אין ריינלאנד פארקומען א ריזיגע פאלקס-פערזאמלונג, אויף וועלכע דער בעקאנ-טער אגראריאַם דיק וועט האלטען רעפע-ראטען וועגען די גוטווענדיגקייט און דער מעגליכקייט פון דער יודישער קא-לאניזאציע אין דייטשלאנד, גלייכצייטיג וועלען אבגעהאלטען ווערען ראיאן-פער-זאמלונגען אין בייערן, אויף וועלכער עס וועט ארויסטרעטען דער גוט-בעוויסטער סאנ-טעלאווסקי און א רייהע בעקאנטע יו-דישע פערזענליכקייטען. דער ציל פון דער אקציע איז צו שאפען א גרויסען גוט אויף וועלכען עס זאלען זיך בעזעצען יו-דישע פאמיליעס. עס איז אויך געשאפען געווארען א אויפזיכטס-ראט, וואס בע-שטעהט פון בעקאנטע פאלמענער אויפ'ן געביט פון קאלאניזאציע. די נייע קאלא-ניעס דארפען זיין זעלבסטשטענדיג און שטיצען זיך אויף געזונדע ווירטשאפט-ליכע יסודות.

פייערליכע טרויער-אקאדעמיע

לכבוד דעם פערשטארבענעם פאעט יהואש.

(!) נעכטען אווענד איז פארגעקומען א זיצונג פון דער פערוואלטונג פון יודישען ליטעראטען- און זשורנאליסטען-פעראיין אין לאדז, געווידמעט דעם אנ-דענקען פון פערשטארבענעם פאעט יהואש.

פארזיצענדער, דר. אוגער האט גע-האלטען א לענגערע רעדע וועגען די גרויסע פערדינסטען, וואס דער פער-שטארבענער דיכטער האט געהאט פאר דער יודישער ליטעראטור, און בעזונ-דערס וועגען זיין מאנומענטאל-ווערק, די איבערזעצונג פון דער ביבעל אויף יודיש.

אויף דער זיצונג איז בעשלאסען גע-ווארען איינצוארדנען דעם קומענדען מאנטאג א פייערליכע טרויער-אקאדעמיע לכבוד דעם פערשטארבענעם, אין דער אקאדעמיע וועלען זיך בעטייליגען: רעד. אוגער, רעד. ל. פוקס און די דיכטערס י. קאצענעלענבאגען און משה בראדערזאהן.

געשטארבען א יוד אין באד אויף שקאלנא גאס.

(§) עהער-נעכטען אין די מאָג-ען שעה'ן איז געקומען אין דער שטאטישער באד-אנשטאלט אויף שקאלנא 11, דער 70-יעהריגער יוד, וועלכער איז פלוצלינג געשטארבען אין דער וואנע צוליב א האַרץ-שלאג.

די פאליציי בעמיהט זיך פעסטצושטע-לען דעם נאמען פון אומבעקאנטען יוד, וועלכער האט נישט געהאט ביי זיך קיין דאקומענטען.

דער קערפער איז איבערגעגעבען גע-ווארען אין שטאטישען פראזעקטאריום.

פון צייטונגס-פערשפרייטער-פעראיין.

שבת ד. 8. יאנואר איז אין לאקאל פון קולטור-אמט, ווסלאבניא 70, פארגעקו-מען אנ'אלגעמיינע פערזאמלונג פון פרע-פעסיאנעלען פעראיין פון צייטונגס-פער-שפרייטער, אויף וועלכער עס זענען אויס-געוועהלט געווארען: אלס פארזיצענדער ה' מרדכי מאלולעט, וויצע-פארזיצענדער און סעקרעטאר פנחס זאבענבערג, קאסיר ה' הארוויץ, נמע הוביעמאן, אברהם בלאכמאן, שמואל עפשטיין, עקיבא גרינ-בוים.

מלוכה-פרעזידענט מאשטשיצקי

אדורכגעפאהרען די לאדזער וואיעוואדזטווא.

(פ) אין דער פערגאנגענער נאכט איז דער פרעזידענט איגנאצי מאשטשיצקי אדורכגעפאהרען דורך דער לאדזער וואיעוואדזטווא. ער איז געפאהרען קיין אסטראווא איבערצוקוקען די דארטיגע מעטאלורגישע אנשטאלטען.

דער פרעזידענט איז געפאהרען אין דער בעגלייטונג פון שעף פון דעפארטאמענט פאר קריגס-ענינים ביים קריגס-מיניס-טעריום, גענעראל לעוויצקי-וויטש.

דער פרעזידענט איז אנגעקומען אין א שלאף-וואגאן קיין קאלושקי א זייגער 1,15 ביי נאכט.

אין קאלושקי האבען דעם פרעזידענט ערווארט פארשטעהער פון דער זיכער-הייטס-מאכט.

פון קאלושקי איז דער פרעזידענט מאשטשיצקי אפגעפאהרען מיט א ספעצי-יעלען צוג קיין אסטראווצא דורך קאנסק און סקארזשיסק.

אנ'אפענער בריף

צו דעם פארזיצער פון לאדזער קהלה-ראט ש. בודזינער, לאדז.

געעהרטער הער!

די לאגע און דער לאדזער קהלה איז לעצטענס געווארען נישט נאר פולשטענ-דיג אנארכיש, נאר ממש טראגיש. שוין לאנגע חדשים קומט זיך נישט צו-זאמען דער ראט, וועלכער ס'איז אזוי ווי געמאכט די גאנצע מאראלישע און פאס-טישע פערראנטווארטליכקייט פאר'ן לע-בען און טעטיגקייט פון דער קהלה.

מיט אלע ענינים פון דער קהלה פער-וואלטעט די מעהרהייט פון דער קהלה-פערוואלטונג, וועלכע בעשטעהט פון 2 פראקציעס, וואס האנדלען אזוי ווי די אונמעגליכען און דאס פאר-מעגען פון דער גרויסער לאדזשער קהלה — וואלט געווען זייער א פריוואט-אנגעלעגענהייט.

ביי אזא מין מצב פון דער קהלה-פער-וואלטונג איז געקומען צו דעם אז ס'זע-נען נישט ערלעדיגט געווארען קיין איינע פון די בריענענדיגסטע פראגען, וועלכע זענען נוגע די וויכטיגסטע מאסען פון דער לאדזשער יודישער בעפעלקערונג.

מיר וועלען דא נאר אנווייזען אויף 4 פראגען:

1. די פערזארגונג מיט קוילען פאר דער ארבייטסלאזער און ארעמער יודי-שער בעפעלקערונג.

פאר א יאהרען אין דער צייט איז דאך בעשטימט געווארען כאטש מיט א ביסעל קוילען נויט-בעדערפטיגע יחידים און אינסטיטוציעס. אין דעם איצטיגען ווינ-טער האט די איבעריגע-מאנטע מעהר-הייט פון דער פערוואלטונג, אונטער פער-שידענע פארמעלע תירוצים און אויסרעדען, אבגעווארפען די פאדערונג פון פיה-רען א קוילען-הילפס-אקציע...

2) די פראגע פון סובסידיעס פאר די יודיש-וועלטליכע שולען אין לאדז.

די פראגע האט ארויסגערופען א גרוי-סע פערביטערונג צווישען די ברייטע יו-דישע ארבייטער-מאסען. וועגען דער פראגע איז שוין פאר-געקומען איינציגע פראטעסט-פערזאמלונגען פון לאדזשער יודישע ארבייטער פון עלטערן פון די קינדער, וועלכע לערנען אין די שולען. עס האט נישט געהאלפען די פערשידענע דעלעגאציעס ביי דער פערוואלטונג פון די שולען, סיי פון דער פערוואלטונג פון קהלה. מען האט אונז געגעבען אן ענטפער אז דער ראט האט דאס נישט בעשטעטיגט.

3) ... צולעצט קאנען מיר נישט א-יבערגעהן מיט שווייגען וועגען דעם סקאנדאל מיט'ן בודזשעט פאר'ן יאהר 1926, וועלען די פערוואלטונג האט צוגעשטעלט צו בעשטעטיגען א בודזשעט, וועלכען דער ראט האט נישט בעטראכט און נישט אנגענומען.

מיר, די אונטערגעשריבענע מיטגלי-דער פון די ארבייטער-פראקציעס אין ראט, האלטען דעריבער, אז צו דער דא-זיגער אנארכיש-מאַלער לאגע מוז וואס גי-כער א סוף געמאכט ווערען!

מיר האלטען, אז דאס וויכטיגסטע מאלערינען פון דער אוטאנאמיע פון די ראט איז א שטענדליך מיטבעווירקען מיט'ן צוזאמענרופען, וועלכע ס'האבען אונז געשאפען אונזערע וועהלער!

מיר ווענדען זיך דעריבער צו אייך ה' פארזיצער מיט דער קאטעגארישער פאר-דערונג: צוזאמענרופען און איינעם פון די נאהענטסטע טעג א זיצונג פון'ם ראט און אוועקשטעלען אויפ'ן טאגעס-ארדנונג, קודם-כל די איבעריגע-מאנטע 4 פרא-גען!

מיר רעכענען, אז נישט וועלענדיג גע-מען אויף זיך די גאנצע אחריות פאר דער אומערטרעגליכער לאגע פון די קהלה-ענינים, וועט איהר נאכקומען אונ-זער גערעכטע פאדערונג.

מיט דרך-ארץ

אין נאמען פון דער בונדישער פראק-ציע אין קהלה-ראט: י. ליכטענשטיין.

פון דער פ"צ-פראקציע: ש. ערלאך.

לאדז, ד. 10 יאנואר 1927.

מאגיסטראט מאהנט איין גרויסע סומען פון קהלה עטאט פאר 1924 און 1925.

(ג) פון די קהלה-קרייזען גיט מען אונז איבער, אז אין משך פון די לעצטע צוויי וואכען האט דער מאגיסטראט איינקאס-סירט פאר דער קהלה 43.000 זלאָטיס פון עטאט פאר די יאהרען 1924 און 1925 ס'איז דעריבער אונטערשטראכען דער פאקט, וואס וועגען איינקאסירען דעם עטאט פאר'ן יאהר 1926 טראכט מען נאך גיט אין דער קהלה.

אגב איז אין מאגיסטראט שוין איינ-געפלאסען נייע 15000 זלאטיס פון עטאט פאר 1924 און 1925.

דירעקציע פון דער „ווידזעווער מאנופאקטור"

פערמשפט צו בעצאהלען 1000 זלאטים פאר נישט אפהי-טען דעם 8-שעהדיגען ארבייטס-טאג.

(ס) ווי בעקאנט האט דער פערוואל-טער פון דער „ווידזעווער מאנופאקטור" דאנדריק נישט ארייינגעלאזט אין לאקאל פון דער „ווידזעווער מאנופאקטור" די ארבייטס - אינספעקטארען קראהילסקא, ערשט א דאנק דער אינטערווענץ פון דער פאליציי איז די ארייינגעלאזט גע-ווארען. וועגען דעם איז געגען דעם פערוואלטער צוזאמענגעשטעלט געווארען א פראטאקאל.

אין עטליכע טעג איז אין פרידענס-געריכט בעטראכט געווארען א פראצעס געגען דער „ווידזעווער מאנופאקטור" פאר איבערטרעטען דעם אוסטאוו וועגען 8-שעה'דיגען ארבייטס-טאג. דער דירעק-טאר פון דער פאבריק איז פער'משפט געווארען צו בעצאהלען 500 זלאטים און איין וואך אונבעדינגטען ארעסט.

די דירעקציע האט געמאכט אנ'אפע-לאציע און געכטען איז פארגעקומען דער פראצעס.

אויף דער פאדערונג פון פראקוראר האט דאס געריכט פערטאפעלט די שטראפע אויף 1000 זלאטים און מבטל געמאכט די טורמע-שטראף.

פון שאך-קלוב.

נעכטען האט זיך בעענדיגט דער מעטש פון די צוויי לאדזשער שאך-מייסטער, ה' רענעדזינסקי און ה' קאלסקי.

דער מעטש איז געענדיגט געווארען מיט'ן רעזולטאט 4½ געגען 3½ לטובת ה' קאלסקי, דעם ביזאיצטיגען מייסטער פון לאדז. אזוי ארום איז ה' קאלסקי ווייטער געבליבען מייסטער פון לאדז אויפ'ן יאהר 1927.

לאָדזער טאָגעבלאַט

דער רעדאַקטאָר נעהמט-אָן פון 6 ביז 7 אין אָוענד.
גישט בעשטעלטע מאַנוסקריפּטען ווערען נישט צוריקגעשיקט.
אַדרעס: „Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16, Skrz. pocst. 16
טעלעפאָנען: פון רעדאַקציע 57. אַדמיניסטראַציע 47.

נאָך נעג. דידס בעזוך אין פּוילען.

די רעדען פון נעג. דידס ווירקען, ווי באַלזאַם אויף אונזערע הערצער און נשמות. אַזוי פיל דערביטערונג און — ביי מאַנכע — אַפילו ענטוישטע האָפענונגען האָבען זיך אין דער לעצטער צייט אָנגעזאַמעלט בנוגע צו דער ענטוויקלונג פון אונזער פּאַלעסטינא-אַרבייט, אַז ס'איז גוט, זעהר גוט נעשעהן, וואָס נעג. דידס, זיכער א דערציי קאָמפּעטענטע פּערזענליכקייט, קומט צו אונז, כדי אונזערע ספקות צו בעזייטיגען און אונזער אומרוה צו שטילען. אַלץ, וואָס ער זאָגט: זיין גלויבען אין דער יודישער קראַפט, זיין אָפּטימיזם וועגען ארץ-ישראל'ס מעגליכקייטען, זיינע פערזיכערונגען וועגען ענגלאַנד'ס פּעסטהאַלטען אָן דער ציוניסטישער פּאָליטיק — דאָס אַלץ מוז אונז ווידער אויפמונטערן צו פרישע און גרויסע אָנשטרענגונגען, וועלכע זעלען סוף כל סוף זיכערן דעם אויפבוי פון אונזער היים. אין נעג. דידס רעדען געפונען מיר אָבער מעהר, ווי פּראָפּאַגאַנדע פאַר ארץ-ישראל. וואָס אונזער חשוב'ער גאַסט דערצעהלט אונז וועגען פערהעלטניש פון דער קריסטליכער וועלט צו דער יודישער; ווי ער בעטאָנט כסדר, אַז דורך דעם אויפבוי פון א יודישער היים וועט די קריסטליכע וועלט האָבען די יודען בעצאָהלט פאַר די אַלע קשיודעס און עולות, וועלכע מיר האָבען ביז איצט געהאַט צו לייַדען; די ליבע און דרך-ארץ, מיט וועלכען ער פערהאַלט זיך צו יודען און יודישקייט — דאָס אַלץ הויבט אויף אונזער שטאָלץ און דערמאָהנט אונז, אַז נישט בלויז שונאים, נור אויך פריינד'- גוטע, אויפריכטיגע פריינד האָבען מיר שוין היינט אין דער וועלט, וועלכע ווילען אונז העלפען צו ווערען א פאָלק צו פעלקער גלייך. מיר אַלע פּיה- לען דאָס און אָט פאַרוואָס נעג. דידס ווערט אויפגענומען מיט אַזוי פיל הערצליכקייט און התלהבות פון די ברייטעסטע מאַסען פון דעם פּוילישען יודענטום.

* * *

אומזיכערקייט און סודות.

אונזער איצטיגע רעגירונג האָט ליב איבערראַשונגען. קיינמאָל ווייסט מען ביי איהר נישט, וואָס מאָרגען וועט געשעהן און אַפילו מיניסטאָרען דאַכטען ביי איהר אויף איבער נאַכט, וועגען וועלכע עס האָט זיך פריהער קיינעם נישט געחלומ'ט. מאָנטאָג פריה זענען מיר פלוצים צום אָנבייסען געוואויר געוואָרען, אַז סענאַטאָר דאָברוצקי פון סטאַניסלאַוואָוו נאָמינירט געוואָרען אַלס בילדונגס-מיניסטער אויף דעם פּלאַץ פון ה' באַרטעל. איז דאָך, פערשטעהט זיך, די נאַטירליכסטע פראַגע, וואָס עס וועט איצט געשעהן מיט ה' באַרטעל; וועלכער איז נישט נור געווען בילדונגס-מיניסטער, נור אויך וויצע-פּרעמיער. אויף דער דאָזיגער פראַגע ווייסט אָבער לעת-עתה קיינער נישט צו ענטפערן, ווייל אַלע פּלענער פון דער היינטיגער רעגירונג זענען איינגעהילט אין א נעפעל פון אומזיכערקייט און סודות. מען וויל זיין א פעסטע, א שטאַרקע רעגירונג. מען וויל בעווייזען, אַז מען איז נישט אָבהענגיג פון פּאַרטיי-בעשלוסען און פּאַרלאַמענטאַרישע אינטריגעס. אדרבה! זאָל זיין אַזוי! איז אָבער א פראַגע, צי איז א רעגירונג טאַקי באמת נור דאַן שטאַרק ווען זי מאַכט אַלץ בסוד און שטעלט כסדר אויעם די עפענטליכקייט פאַר איבערראַשונגען אין געשעהענע פאַקטען, וועמענס חכמה און בעדייטונג דער עולם קאָן נישט תמיד פערשטעהן און בעגרייפען...

* * *

די בענק-ליקווידאַציע.

דריי און פערציג באַנקען ווערען איצט אין פּוילען ליקווידירט, ווייל זיי האָבען נישט גענוג קאַפּיטאַל, כדי מען זאָל זיי קענען בעטראַכטען אַלס ערנסטע און פערטרויענס-ווירדיגע פינאַנץ-אינסטיטוציעס. קיין אייגענעם גרעסערען קאַפּיטאַל האָבען די דאָזיגע באַנקען קיינמאָל נישט געהאַט און האָבען — ווי עס זעהט אויס — געלעבט בלויז אויף דעם קאָנטאָ פון די „באַנק פּאָלסקי"-קרעדיטען. האָט מען בעצאָהלט שווערע געלדער פאַר לאָקאַלען, דירעקטאָרען-פּענסיע און בעאַמטען-געהאַלטען פון דעם, וואָס מען האָט טייער געמאַכט די קרעדיטען אין פּוילען. אין געשעפט האָט מען נאָר נישט געוואָלט אַריינלעגען דערפאַר האָט מען נאָר א סך געוואָלט פון איהם אַרויסציהען. ווער זענען אָבער געווען אָט די באַנקען, וואָס האָבען אַליין גאָרנישט געהאַט און האָבען דאָך יאָהרען לאַנג געקאָנט אויסהאַלטען פאַר פרעמדען געלד און פאַר פרעמדער פּראָצע (און פאַר פרעמדע הויכע פּראָצענטען) טויזענדער בעאַמטע און הונדערטער גלענצענד-בעצאָהלטע דירעקטאָרען? לעזט א ליסטע: באַנק טיעששאַנסטוואָ פּאָלסקיענאָ, באַנק נאַראָדאָווי, באַנק פּאָלסקיך כשעשטשיאַנסקיך סופּצאָוו איז לאָדז, באַנק ראָלניטשי, פּאָלסקי באַנק קרעסאָווי, באַנק וויעמסקי כרעספּאָווי און נאָך און נאָך אַזעלכע באַנקען, וואָס זייערע פירמעס אַליין האָבען שוין בעוויזען, אַז זיי זענען קינסטליכע מכלומרשט „פּאַטריאָטישע" גרינדונגען צום צוועק צו העמפען געגען דעם יודישען האַנדעל.

[illegible]

דעפּוטאַט משה פּראַסטיג.

יודישע נייעס.

דער בודושעט פון תל-אביב.

תל-אביב (יט"א) די בודושעט-קאָמיסיע פון שטאָט-ראָט אין תל-אביב האָט שוין אויסגעאַרבייט דעם בודושעט-פּראָעליסינאַר אויפ'ן יאָהר 1927. די הכנסות זענען פאָראויסגעזעהן אויף 97.650 פונט און שטעלען זיך צונויף פון פאָלגענדע פּאָזיציעס: שטאָט-שטייער — 24.000 פונט באַרענשטייער, 8.400 פונט האַנדעלס-פּאַטענטען 6.300 פונט, וואַסער-שטייער 9.700 פונט, שול-אָפּצאָהל 4.600 פונט, געזונדהייטס-וועזען 3.700 פונט, געבייודע-שטייער 2.700 פונט, רעגינאַנגס-סובסידיע 1000 פונט, פערקעהר 1000 פונט. די הוצאות רעכענען זיך כמעט מיט די הכנסות, חוץ דעם זענען פאָראויסגעזעהן אויסערגעוועהנליכע אויסגאבען אויף א סומע פון 65,425 פונט, אויף עפענטליכע אַרבייטען א. אַ. וו. אַלס דעקקונג פאַר די אויסערגעוועהנליכע הוצאות וועלען געשאַפען ווערען בעזונדערע פאָנדען.

די יודישע פּרעסע אין סאָוויעט-רוסלאַנד.

מאָסקווא (יט"א) די יודישע פּרעסע אין סאָוויעט-רוסלאַנד ענטוויקעלט זיך זעהר לאַנגזאַם און פאַר'ן לעצטען יאָהר זענען בלויז צוגעקומען א פּאָר נייע יודישע פּעריאָדישע אויסגאַבען. אַלע צייטונגען און זשורנאַלען ווערען אויסגעהאַלטען דורך דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי ודער פון פּראָפּאַגאַנדע און אַנדערע אָרגאַניזאַציעס. היינט-צו-טאָג עקזיסטירען אויפ'ן גאַנצען שטח פון סאָוויעט-רוסלאַנד דריי טעגליכע יודישע צייטונגען: דער „עמעס" (מאָסקווא), דער „שטערן" (כאַרקאָוו), און דער „אָקטיאַבר" (מינסק). אויסער דעם גערען אַרויס פאָלגענדע יודישע זשורנאַלען: „יונג-וואַלד" — א חודש-זשורנאַל. און א ליטעראַריש-קינסטלערישער חודש-זשורנאַל אין מינסק א. אַ.

א ווערטפולע ביבליאָטעק פאַר די יודישע אַרבייטער אין ארץ-ישראל.

ירושלים (יט"א) דער בעקאַנטער דייטשער קונסט-קריטיקער ה' יוליוס מאַיער גרעפע, וועלכער האָט דעם פריהלינג זומער בעזוכט ארץ ישראל, האָט איבערגעשיקט דער ערציהונגס-דעפּאַרטמענט פון דער יודישער אָרגאַניזאַציע 250 ווערטפולע ביכער און האָט צוגעזאָגט צו שיקען ווייטערע זענדונגען.

די האַנדעלס-אונטערהאַנדלונגען צווישען פּוילען און דייטשלאַנד.

פון מאַג. שלמה בונין.

אין צוזאַמענהאַנג מיט די בעגינטע פּויליש-דייטשע האַנדעלס - אונטערהאַנדלונגען האָט זיך לעצטענס בעוויזען א ידיעה אין דער דייטשער פּרעסע וועגען דער נויטווענדיגקייט, וואָס שנעלער צו ליקווידירען דעם צאָל-קריעג. דערביי ווערט אונטערגעשטראָכען, אַז ביים שליסען דעם האַנדעלס-טראַקטאַט מוזען גענומען ווערען אין אכט די אינטערעסען פון דער דייטשער אינדוסטריע בפרט אָבער פון דער בערג-אינדוסטריע, ד. ה. קויהלען, אייזען א. אַ. וו. ס'איז נישטאָ קיין ספק, אַז די ידיעה איז אינספּירירט פון די אָפיציעלע דייטשע ספערען און דערום מערדינט זי אויפמערקזאַמקייט. עס איז אין דייטשלאַנד קענטיג דער שטאַרקסטער ווילען אַ'נ'ענדע צו מאַכען צו דעם צאָל-קריעג, וועלכער האָט, איבערריגענס, ביידע לענדער פערשאַפט אומגעהויערע פערלוסטען, אַבשוואַכענדיג בעדייטונג די אויסען-מאַרק.

עס איז איבעריג צוצוגעבען, אַז פון פּוילענס זייט איז נישטאָ קיין מניעה צו נאָרמירען די האַנדעלס-בעציהונגען, נאַטירליך אין א פאָרם וואָס זאָל זיין צוגעפּאַסט צו פּוילען'ס אינטערעסען.

כדי צו פערשטעהן, וואָס פאַר א פאַטאַלע פאָלגען דער צאָל-קריעג האָט פעראורזאַכט דעם דייטשען אימפּאָרט קיין פּוילען, איז כדאי צו ברענגען אייניגע סטאַטיסטישע דאַטען. עס זענען איינציגע ציפערן פון אימפּאָרט פון טעקסטיל-רויה-שטאָפען אין דעם דריטען און פערטען קוואַרטאַל פון יאָהר 1925 און דריטען קוו. פון יאָהר 1926. די סומעס זענען אָנגעגעבען אין טויזענדער זלאָטיס אין גאָלד און דער פּראָצענט ווערט בערעכענט אין פערהעלטניש צום אַלגעמיינעם אימפּאָרט פון דעם אָנגעגעבענעם רויה-שטאָף אַרטיקעל.

III קוו. פון י. 25 — IV קוו. פון י. 25 — III קוו. פון י. 26

1. יוטע-בראַנזשע:

100	339	418
2,5%	6%	25%

2. באַוועל-בראַנזשע:

1281	292	3586
3%	1%	9%

3. וואָל-בראַנזשע:

1301	298	147?
8,5%	5,5%	9%

ווי מיר זעהען, אַלזאָ, האָט זיך אַמשטאַרקסטען פערקלענערט דער אַרמניפיהר פון יוטע (א ירידה פון טויזענד פּראָצענט) און באַוועל (300 פּראָצענט), דער אימפּאָרט פון וואָל איז אויך געפאַלען אין דער זעלבער פּראָפּאָרציע (אין דער ערשטער העלפט פון יאָהר 1926, דאָגעגען פון יוני האָט ער אין שטייגען און אין אָקטאָבער האָט ער שוין כמעט דערגרייכט די פאָראַיאָהריגע נאָרמע.

און כאָטש אין דער פראַגע וועגען א האַנדעלס-טראַקטאַט איז דייטשלאַנד סעראַינטערעסירט צו רעגולירען די געגענזייטיגע בעציהונגען מיט פּוילען ווערען אין בערלין אַרויסגערוקט גרויסע בעוואָרעגישען.

דער אונטערשיד איז נאָר, וואָס ביי די פריהערדיגע פערהאַנדלונגען האָט דייטשלאַנד אַרויסגעשטעלט א רייהע פּאָליטישע פּאָסטולאַטען, איצט דאָגעגען רוקט זי אַרויס ריין-ווירטשאַפטליכע מאָמענטען.

וואָס איז נוגע פּוילען. שטרעבט די רעגירונג איינצושטעלען פרידליכע ווירטשאַפטליכע בעציהונגען, פערטיידיגענדיג בלויז דעם עקאָנאָמישען „מינימום פון דער עקזיסטענץ".

די צאָל-פראַגע איז איינע פון די וויכטיגסטע הכנסה-קוועלען אין אונזער מלוכה-בודזשעט. אין די ערשטע צעהן מאָנאַטען פון פערגאַנגענעם יאָהר האָט דער אַלגעמיינער עקספּאָרט בעטראָפען א מיליאַרד מיט פופציג מיליאָן זלאָטיס אין גאָלד (אין די חמטערע מאָנאַטען האָט זיך די פּראָפּאָרציע אויף א סך פערקלענערט צוליב'ן פערענדיגען דעם ענגלישען קויהלען-שטרייק). און פערגלייך מיט'ן עקספּאָרט אין דער זעלבער צייט פונ'ם יאָהר 1925, ווייזט ער אַרויס א שטייגערונג אין דער הויך פון 27 מיליאָן אין גאָלד, ווען מען נעמט אָבער אין בעטראַכט, אַז א דעציזירענדען איינפלוס האָט דאָ געהאַט דער פערשטאַרקטער קויהלען-עקספּאָרט, וועלכער האָט געדעקט אַלע אַנדערע שוואַכערע פּאָזיציעס, דאַן מוז מען קומען צום אויספיהר, אַז דער היי-יאָהריגער עקספּאָרט איז אויסגעפאַלען פיל שוואַכער, ווי דער פאָראַיאָהריגער.

די סטאַטיסטיק ווייזט, אַז 1) דער עקספּאָרט פון העלץ איז אין די זעלבע צעהן מאָנאַטען פון יאָהר 1926 געפאַלען פון 201 מיל. אין גאָלד אויף 173 מיל. (אַלזאָ א ירידה פון 15 פּראָצענט; 2) דער עקספּאָרט פון קאָלאָניאַל-סחורות פון 6,3 מיל. אויף 2,6 מיל. (א ירידה פון 45 פּראָצ.) 3) דער אַלגעמיינער עקספּאָרט פון פערשידענע פאַבריקאַטען פון 229 מיל. אין גאָלד אויף 130 מיל. (א ירידה פון 43 פּראָצ.); 4) עקספּאָרט פון טעקסטיל-סחורות פון 96 מיל. אויף 56 מיל. (א ירידה פון איבער 40 פּראָצ.) דאָגעגען איז דער עקספּאָרט פון דער גרובען-פּראָדוקציע געשטיגען אין דער זעלבער צייט פון 215 מיל. אויף 334 מיל. אין גאָלד (א שטייגערונג פון 60 פּראָצ).

און כאָטש דער עקספּאָרט קיין דייטשלאַנד איז פיל קלענער ווי קיין רומעניען אָדער עסטרייך, דאָך מוז די פּוילישע רעגירונג בעצייטענס פעסטשטעלען די ריכטליניען פון איהר אויסערליכער און אינערליכער צאָל-פּאָליטיק אויפ'ן יאָהר 1927 און האַנדלען אין דער ריכטונג פון פערשטאַרקען דעם עקספּאָרט, און פערביליגערען די אימפּאָרט-צאָלען ביים אַריינפיהר פון די נויטיגע אויסלענדישע אַרטיקלען.

ווי מיר האָבען געזעהן, האָט דייטשלאַנד צוזאַמענגעבונדען די צאָל-פראַגע מיט דער פראַגע פון דער בערג-אינדוסטריע, און אויב דער צוזאַמענהאַנג צווישען די ביידע איז אַזוי וויכטיג פאַר דייטשלאַנד, מוז פּוילען נאָך פיל ערנסטער און טיפער איהם בעטראַכטען, אַלס איינעם פון די ינגיגע ווירטשאַפטליכע פּראָבלעמען, וואָס פאָדערן א באַלדיגע ענטשיידונג. ערשטענס, ווייל דער עקספּאָרט פון די גרובען-פּראָדוקטען בעטרעפט ביי אונז איין דריטעל פון גאַנצען עקספּאָרט (אין יאָהר 1925 נאָר 20%), צווייטענס, צוליב דער ווייטגעהענדער רעאָרגאַניזאַציע פון דעם געביט אויפ'ן מערב-אייראָפּעאישען מאַרק.

עס איז כאַראַקטעריסטיש פאַר די פערהעלטנישען פון די לעצטע צוויי מאָנאַטען די קאָנסאָלידירונג פון דער בערג-אינדוסטריע אין מערב און מיטעל-אייראָפּא דורכ'ן איינפיהרען דעם קאַרטעלען-סיסטעם. צוערשט — דער פראַנצויזיש-דייטשער שטאָהל-קאַרטעל, אין וועלכען עס האָבען זיך אָנגעשלאָסען בעלגיען און לוקסענבורג, און לעצטענס — דער טשעכיש-עסטרייכישער אייזען-קאַרטעל, צו וועלכען עס איז אויך צוגעטרעטען אונגאַרן.

דער לעצטער קאַרטעל האָט אונטערגענומען אַנ'אַקציע צו בעהערשען דעם רומענישען מאַרק, וואָס האָט ביז אַהער אָנגעהערט צו פּוילען.

ווען מען נעהמט אַלזאָ אין אכט דעם ווירטשאַפטליכען אַבמאַך, וועלכען דער קאַרטעל האָט מיט רומעניען צו דעם צוועק געשלאָסען, און די גינסטיגע טראַנספּאָרט-בעדינגונגען פון די דריי לענדער, וועלכע בעזיצען א ביליגען וואַסער-וועג קיין רומעניען, קאָן מען פאָראויסזעהן דעם ערפאָלג פון דער אַקציע.

פון דער צווייטער זייט — די נישט-איינהייטליכע עקאָנאָמישע פּאָליטיק פון אונזער בערג-אינדוסטריע, די נעגאַטיווע בעציהונג פון דער רעגירונג צום קאַרטעלען-סיסטעם אין אַלגעמיין, די טייערע טראַנספּאָרט-קאָסטען קיין רומעניען, וועלכע זענען לעצטענס נאָך מעהר געשטיגען צוליב'ן געהעכערטען באַהן-טאַריף אין רומעניען (פּוילען האָט נישט קיין וואַסערוועג), די נייע צאָל-פּאָליטיק אין רומעניען און על כולם דאָס אָפּפאַלען פון ענגלישען אָפּזאַץ-מאַרק און דער אָנזאָג פון דעם נייעם קאַמף מצד דייטשלאַנד,—מוזען טרויםשווימען טרויעריגע רעפלעקסען וועגען דער צוקונפט פון אינזער בערג-אינדוסטריע-עקספּאָרט אין צוזאַמענהאַנג מיט דער סיסטעמאַטישער עלימינירונג פון פּוילען פון איהרע בינאַיצטיגע פּאָזיציעס.

די רעגירונג מוז דאָס גוט בעהמען אין אכט ביים נאָרמירען די ווירטשאַפטליכע בעציהונגען מיט די שכנה'שע לענדער און דער עיקר — זי מוז ענדליך אויסאַרבייטען אַנ'אויסגעהאַלטענעם ווירטשאַפטליכען פּראָגראַם, אָהן וועלכען קיין שום ווירטשאַפט קאָן נישט עקזיסטירען!

לעזט אַבאָנירט
— דאָס —
„לאָדזער טאָגעבלאַט".

וואָס מען דאַרף וויסען וועגען א ראַק

א קראַנקהייט, וועלכע עס איז לייכטער צו פערמיידען, ווי צו קורירען.

פון ד"ר א. באַראַנעס.

איך ווידמע דעם דאָזיגען אַרטיקעל די פיל צעשראָקענע מענשען, וועמעס בריף עס האָבען זיך ביי מיר אָנגעקליבען. זייער שרעק איז פאַר'ן ראַק.

עס וואָלט זיך מיר זעהר געוואָלט שרייבען, אַז די שרעק איז אַנ'אומזיסטע: לייַדער קאָן איך דאָס אָבער ניט טון, ווייל די צאָהל פון ראַק-לייַדענדע מענשען איז ווירקליך גאַנץ גרויס. פון יעדע 10 טויטע לייַדט איינע פון ראַק, און פון יעדע 14 מענער לייַדט איינער. די צאָהל פון מענער איז אַביסעל קלענער, אָבער זי איז גרויס גענוג.

איך האָב שוין אַמאָל געשריבען וועגען דער דאָזיגער גרויזאַמער קראַנקהייט. עס וועט אָבער ניט שאַדען נאָכאַמאָל צו שרייבען און בעטאָנען דעם פאַקט, אַז ווען מען כאַפּט זיך פריהער, אַז דאָס איז ראַק און מען לאָזט זיך אָפּערירען גלייך פון אָנהויב, קאָן מען אויסמייַדען די געפאַהר פון א פריהצייטיגען טויט. וואו עס געפינט זיך אַנ'אָפענע וואונד, אָדער א האַרטער געוויקס אונטער דער הויט, ווי קליין עס זאָל ניט זיין, דאַרף מען אויסגעפינען, וואָס דאָס איז פאַר א מין אונגעראַליטעט; און קוים ווערט עס פערדעכטיגט, אַז דאָס קאָן אפשר זיין א ראַק, מוז מען פון דעם פּטור ווערען.

נאָך 40 יאָהר איז די גינסטיגסטע צייט פאַר א ראַק. דעריבער מוז מען אין די יאָהרען זיין מעהר פאָרזיכטיג, מעהר אויפמערקזאַמקייט שענקען צו וועהטאָגען, אינערליכע וועהטאָגען. וואו מען קאָן ניט זעהן מיט אויגען, דאַרף מען מיט רענטגען-שטראַהלען אויסגעפינען, פון וואַנען די וועהטאָגען נעהמען זיך. ראַק בעוויזט זיך אָפט אין מאָגען, אין די געדערים. אין דער גרויסער דריז, אין אויבערשטען טייל פון בויך, וואָס האָט צו טון מ'ט דער פערדייאונג, אין דער לעבער. א ראַק בעוויזט זיך אָפט אין דער קישקע, וואָס פיהרט פון מויל צום מאָגען) און אין די ענד פון די געדערים, דער אונטערשטער טייל ביי פרויען ענטוויקעלט זיך א ראַק זעהר אָפט אין די בריסט און אין דער געבערמוטער.

פון וואַנען א ראַק נעהמט זיך, איז גענוי ניט בעוואוסט אָבער איין זאַך איז בעשטימט: א ראַק קאָן זיך ענטוויקלען פון א שטאַרקען קלאַפּ אויף א צאַרטען טייל פון קערפּער, ווי די בריסט פון א פרוי: פון א רייצונג פאַר א לענגערער צייט פון א צאַרטען טייל, פון מויל און די ליפּען, רויכערן א לייַמענע ליולקע פאַר א לענגערער צייט אויף איין זייט פון מויל, איז אָפט די אורזאַך פון א ראַק אויף דער אונטערשטער ליפּ; א שלעכטער, צעפוילטע צאָהן, וועלכער זאָל פאַר א געוויסער צייט שטעכען אין באַק, קאָן פעראורזאַכען די ענטוויקלונג פון א ראַק אין מויל. רויכערן צופיהל, אָדער אָנשטרענגען די האַלז צופיל דורך רעדען, איז אָפט אַנ'אורזאַך פאַר א ראַק אין האַלז. מערידען און וואונדען זענען אָפט דער פונדאַמענט פון א שפּעטערדיגען ראַק. א ריס אין דער געבער-מוטער, וואָס טרעפט אָפט ביים געבען געבורט צו א קינד, איז אַנ'אָפענע וואונד, וואָס גיט א פּאַסיגען באָדען פאַר א ראַק, די געבערמוטער איז די דריטע אויף דער ליסטע פון דער דאָזיגער קראַנקהייט — אַזוי אָפט ענטוויקעלט זיך דאָרט א ראַק.

ראַק ווערט געפעהרליך, ווען מען פערלאָזט עס, ווייל דאַן גערט די קראַנקהייט אַריין אין בלוט און קיין רעטונג איז נישטאָ. אין אָנהויב פון דער קראַנקהייט אָבער געפינט זיך די געפאַהר בלויז אין דעם אָרט, וואו דער ראַק הייבט זיך אָן צו ענטוויקלען. אויב דאָס איז די ברוסט מוז מען די גאַנצע ברוסט אַרונטערנעמען. דאָס דערלאָזט ניט, אַז דער ראַק זאָל זיך פערשפּרייטען דורכ'ן בלוט אין אַנדערע טיילען פון קערפּער.

דיזעלבע זאַך דאַרף מען טון מיט יעדען טייל פון קערפּער, וואו עס בעווייזט זיך נאָך א פערראַכט.

מען מוז אָבער צו קיין ראַק ניט דערלאָזען. זאָל מען ניט רויכערן קיין פייפל אַזוי לאַנג, ביז האַנען די ליפּ זאָל ווערען קראַנק, רעדען זאָל מען מיט א מאָס און ניט צופיל אָנשטרענגונגען די גלאָטקע. מערידען דאַרף מען ניט לאָזען בלויטיגען יאָהרען לאַנג, מען דאַרף פון זיי פּטור ווערען דורך אַנ'אָפּעראַציע אַזוי שנעל, ווי מעגליך. א ריס אין דער געבער-מוטער דאַרף מען לאָזען פערריכטען אַזוי שנעל ווי מעגליך. צעהן דאַרף מען אויך האַלטען אין גוטער אָרדענונג און ניט דערלאָזען, אַז א קראַנקער, צעבראָכענער צאָהן זאָל שטעכען אין באַק. מיט איין וואָרט, אַלץ זאָל פערריכטעט אין דער ריכטיגער צייט און ניט וואַרטען, ביז וואַנען עס ווערט צושפּעט.

נאָך 40 יאָהר זאָל יעדער מענש זיך לאָזען אונטערזוכען פון א דאָקטאָר אַלע 6 חדשים, און נאָכדעם פערגעסען וועגען א ראַק, ווייל זאָרג איז ניט געזונט. זאָרג ווערט אָנגעגעבען אַלס איינע פון די מעגליכע אורזאַכען פון דער קראַנקהייט. זאָרג אין אַלגעמיין, וואָגען יעדער אָנגעלעגענהייט, זאָל מען אויפגעבען, אויב מען וויל אויסמייַדען א ראַק.

כאָטש מען מאַכט אַזויפיל עקספּערימענטען די לעצטע יאָהרען, אום אויסצוגעפינען א מיטעל ווי אַזוי צו בעקעמפען א ראַק, און כאָטש מען פרעדיגט און מען שרייבט און מען לערענט דעם עולם ווי אַזוי צו העלפען בייקומען די קראַנקהייט, פערגרעסערט זיך די צאָהל פון לייַדענדע. דאָס קאָן מען אפשר ערקלערען מיט דעם, וואָס די מענשען שרעקען זיך אַזוי פיעל, אַז זיי האָבען מורא אויסצוגעפינען, אין וואָס זייער קראַנקהייט בעשטעהט. און אויף דעם אופן ווערטען זיי, ביז וואַנען עס ווערט צו-שפּעט.

קעמאל פאשא דערצעהלט סודות פון חדר

וועגען עקס-קייזער ווילהעלם און דער דייטשער ארמעע-קאמענדע איז טערקיי.

דאָ נישט לאנג איז ערשינען א בוך מעמוארען פונ'ם וועלט-קריג פון פרעזי-דענט פון דער טערקישער רעפובליק, מוסטאפא קעמאל פאשא. אנ'עד-ראיה און א טעטיגער אנטיילנעמער אין דער היסטארישער דראמע.

קעמאל פאשא האט פערגומען דעם מיט פון מיליטער-אטאשע אין סאפיא בעת'ן אויסברוך פון וועלט-קריג. דער פיג מין דייטשלאנד האט איהם לכתחלה אויסגעוויזען אלס זעהר צווייפעלהאפט און ער האט דעריבער בעטראכט פאר א גרויסען פעהלער דאס, וואס דער אנ-פיהרער פון דער ארמעע, ענווער פאשא האט איבערגעגעבען די פאקטישע ארמעע-אנפיהרונג אין די הענד פון א פרעמדער מיליטערישער מיסיע.

קעמאל פאשא האט זיך דאן איינגע-צען איבערגעגעבען דער נאציאנאלער פערטיידיגונג פון טערקיי און ער האט געקעמפט מיט אלע מיטלען געגען דעם ערנידריגען דעם נאציאנאלען פרעס-טיזש. תיכף נאך זיין אנקומען קיין קאנ-סטאנטינאפאל האט ער ענערגיש פראַ-טעסטירט געגען דעם. אבער ער האט נאך דאן נישט געהאט בענוג מאכט אנ-צוהערען זיינע געדאנקען די הויפט-פיהרער.

אין גאנץ שווערע בעדינגונגען האט זיך אנגעהויבען זיין פראנט-דינסט. ער איז בעשטימט געווארען אלס שעף פון 19. קארפוס. אבער אנקומענדיג אויפ'ן פראנט אין שטאב אריין, האט ער זיך דערוואוסט, אז עס עקזיסטירט בכלל נישט קיין 19. קארפוס!

קעמאל פאשא איז דאן תיכף אוועק מיט א אנקלאגע צום פאקטישען אנפיה-רער פון אלע בעוואפנעטע כחות צו לי-מאן פאן זאנדערס, אבער ער האט ביי איהם קיין סימפאטיע נישט געפונען. איג'ם געשפרעך האט ער פאן זאנדער'ן אפען געזאגט, אז בולגאריען וועט זיך נישט אנשליסען צו די צענטראל-מלוכות, אזוי לאנג ביז ס'וועט דייטשלאנד נישט בע-לונגען צו דערגרייכען א ענטשיידענעם נצחון.

אזא מין אפענהערציג צווייפלען אין ווילהעלם'ס מאכט, האט מען דעמאלט איהם בעטראכט כמעט ווי א פערראט.

קעמאל פאשא בעשרייבט א גאנצע ווי'ה „אונטאקטישקייטען", וואס ער איז בעגאנגען לגבי די דייטשע ארמעע-פיה-רער.

בעת דער פערטיידיגונג פון די דאר-דאנעלען איז צו איהם געקומען אין א שווערען טאג א דייטשער אפיציר, כדי איהם איבערצוגעבען אין נאמען פון גענעראל פאן פאלקענהיין א קאסעטקע מיט גאלדענע מטבעות.

אזעלכע מתנות פלעגען גאנץ אונזשע-נירט אננעמען די טערקישע אפיצירען. קעמאל פאשא האט אבער נישט בלויז זיך אבגעזאגט אנצונעמען דאס געלד, נאר ער האט אויך פערלאנגט פון שליח, איהם אונטערצושרייבען א צעטעל, אז ער האט די קאסעטקע בעקומען צוריק גאנץ אונבעריהרט.

אין 1917 האט ער בעגלייט דעם פירשט וואהיד עדין, וואס איז דאן בע-טראכט געווארען אלס יורש-עצר אין זיין רייזע צום דייטשען גענעראל-שטאב.

ער איז ביי דער געלעגענהייט פאר-געשטעלט געווארען פאר'ן קייזער וויל-העלם און אויף זיין ערשטער פראגע האט איהם קעמאל פאשא געענטפערט: „קווי עקסעלענץ!" דאס בענוצען זיך מיט פראנצויזיש און בעזונדערס מיט דעם אויסדרוק עקסעלענץ לגבי די האהענ-צאלערן איז געווען א טאקעלעטער פער-ברעך, לויט דעם פרייסישען הויף קאָ-דעקס.

גאנץ בפרטות דערצעהלט קעמאל פא-שא, ווי אזוי ער האט זיך בעמיהט אויפ-מערקזאם צו מאכען די דייטשע הויפט-אנפיהרונג אויף דער שווערער סטראטע-גישער סיטואציע אין סיריען, אבער מיי לודענדארף, מיי הינדענבורג זענען גע-בליבען טויב צו אלע זיינע ווארנונגען און האבען זיך בעגנוגענט מיט'ן... מכבד זיין איהם מיט פאפיראסען.

דעסטגלייכען האט פירשט וואהיד עדין געשטעלט ווילהעלם'ן אייניגע אונדיפ-קרעטע-פראגען, זייענדיג גלייכצייטיג בע-אונרוהיגט וועגען דער נאהענטסטער צו-קונפט. דערויף האט געקלונגען שטאלץ דער ענטפער פון קייזער'ן: „ווי באלד איך, דייטשער קייזער, בין מיך איבערצייגט אין אבסאלוטען נצחון פון דייטשלאנד, ווי קענט איהר אין טערקיי צווייפלען וועגען דעם?"

ערשט אין סעפטעמבער 1918 בעת

קעמאל פאשא האט געמאכט א שפיצעל און דעם דייטשען גענעראל מאן זאנ-דערס מודיע געווען, אז ענגלאנד האט בקרוב בדעה צו מאכען א שטארקע אפענסיווע אין סיריען, האט דער לעצ-טער בעשטימט קעמאל פאשא אלס אנ-פיהרער פון דער ארמעע. אין זיין גרוי-סער סטראטעגישער טאלאנט צוזאמען מיט זיין ענערגיע און פאטריאטיזם האָ-בען טערקיי צו פערדאנקען, וואס זי איז נישט איינגאנצען צו גרונד געגאנגען.

שוידערליכע פרטים פון דער שרפה אין א קאנאדער קינא

86 פרויען און קינדער זענען צעטרעטען געווארען אין דער ענגשאפט ביים ארויסלויפען פון ברענענדען זאל.—דער אינהאבער פון קינא איז ארעסטירט געווארען.

ווי עס געהערען שוין טעלעגראפיש פובליצירט איז אין קינא „ארית" אין מאנטרעאל, קאנאדא געשעהן א שוידער-ליכע קאטאסטראפע צוליב א שרפה, וואס איז ענטשטאנען אין דאזיגען קינא. די שרפה איז אויסגעבראכען א זייגער 2 מיטאגצייט, ווען עס האט זיך געדארפט אנהויבען דער ערשטער סעאנס. אין זאל האט זיך געפינען אנ'עולם פון 1.200 פערזאן, דערונטער 500 קינדער אין על-טער פון 5 ביז 16 יאהר. צווישען פובלי-קום איז ענטשטאנען א שרעקליכע פאניק. אלע האבען זיך צעמישטע געווארפען צו די אויסגאנגס-טירען, כדי ארויסצוקריגען זיך אויף דער פריי. פון פארטער איז דעם פובליקום געלונגען גליקליך ארויס-צובעקומען זיך. ערגער איז אבער געווען אויף דער גאלעריע, וואו עס איז געווען נאר איין שמאלע אויסגאנגס-טיר, וואס פיהרט ארויס אויף דער גאס. ביי דער דאזיגער טיר האט זיך אפגעשפילט א פערצווייפעלטער קאמף; מען האט זיך געשטויסען, געריסען, געהאמפערט און געשלאגען זיך מיט די פויסטען, כדי וואס פריהער צו געפינען זיך אין קארידאר און דערנאך אויף דער גאס. דער קארי-דאר איז פול געווארען מיט מענשען, וועלכע האבען צוליב דער געוואלדיגער ענגשאפט גענומען שטיקען זיך; טייל-כע זענען אנידערגעפאלען אויף דער ערד און זייערע קערפערס זענען געווארען צעטרעטען. און טאקע צוליב דער שרעק-ליכער ענגשאפט זענען געווען מחוץ קרבנות, ווי פון דער שרפה.

א סך פרויען און קינדער זענען צע-טרעטען געווארען פאלענדיג אויף דער ערד און א גרויסע צאהל זענען געווארען קאליקעס.

שפעטער האבען די פייערלעשער ארויסגענומען פון קארידאר פיל טויטע קערפער פון פרויען און קינדער, וואס זענען דערשטיקט און צעטרעטען געווא-רען די פייערלעשער האבען גענומען צעהאקען די טיר און די וואנד, וואס האבען זיך געפונען נאהענט צו דער גאס, כדי דער עולם זאל קענען ארויס אין א וואס גרעסערער צאהל.

די שרפה אליין האט זיך איינגעגעבען אהן איבעריגע שוועריגקייטען צו פערלעשען. זי האט נישט געמאכט קיין גאר גרויסע שאדענס און די גאנצע קאטא-סטראפע וואלט בכלל נישט געהאט אזא גרויסען פערנעם, ווען דאס פובליקום וואלט זיך פערהאלטען רוהיגער וואס איז אומבעדינגט נויטיג אין אזעלכע פאלען.

אויף דער גאס, וואו מען האט אוועק-בעלעגט די טויטע קערפערס צו דערקע-נען זיי, האבען זיך אפגעשפילט הארץ-רייסענדע סצענעס. פון די אין שכנות ליגענדע הייזער זענען אנגעקומען גלחים, כדי צו זאגען ודוי מיט די, וואס האבען זיך געפינען אין גסיסה-צושטאנד.

צוזאמען זענען אומגעקומען 86 פער-זאן, הויפטזעכליך קינדער פון 5 ביז 16 יאהר. איבער 50 שווער פערוואונדעטע זענען אפגעפיהרט געווארען אין א גע-פעהרליכען צושטאנד אין שפיטאל.

דער אינהאבער פון קינא איז ארעס-טירט געווארען.

—0—

די אונפערשעמטע ליגענס פון די פאגראמשטשיקעס.

יאסי (יט"א) דער ארגאן פון קוזא-„ארמא" מעלדעט מיט מיט א פלומרש'-[illegible]

אַנ'ארץ-ישראל-טוריסטען-געזעלשאפט אין דייטשלאנד.

בערלין (יט"א) [illegible]

נאכוועהען פון מונקאטשער חרם.

ווין (יט"א) [illegible]

דער העברעאישער אוניווערסיטעט א פארשונגס-צענטער פאר אלע פעלקער.

ניו-יארק (יט"א) [illegible]

די יודישע רעפרעזענטאנץ אין אונגארישען אויבערן-הויז.

בודאפעשט (יט"א) דעם 5. יאנואר איז אונטער'ן פארזיץ פון קעניגלי-כען ראטגעבער ד"ר מאזעס פארנעקומען א זיצונג, אין וועלכער עס האבען זיך בע-טייליגט 8 פארשטעהער פון דער יודי-שער קהלה און 3 דעלעגירטע פון רבנים-פערבאנד. די פערזאמלונג האט געדארפט אויסקלייבען 3 קאנדידאטען, פון וועלכע 180 עלעקטארען זאלען אויסוועהלען 2 מיטגלידער אלס די יודישע רעפרעזענ-טאנץ אין אויבער-הויז. עס זענען אויס-געוועהלט געווארען פאלגענדע קאנדידאט-טען: ד"ר יוליוס פישער, ד"ר עמנואל לעוו און ד"ר בעלא בערנשטיין. מצד די ארטאדאקסישע קהלות האבען קאנדי-דירט דער בודאפעשטער רב הכולל קאפעל רייך, הרב שלמה שטאסער און הרב מצר'ץ ראזענבוים. דעם 6. יאנואר זענען פארגעקומען די ענטגילטיגע וואהלען פון דער רעפרעזענטאנץ, דער רעזולטאט פון די וואהלען איז ערווארט געווארען מיט גרויס שפאנונג. עס זענען אויסגעוועהלט געווארען מצד די ארטאדאקסען: הרב הכולל קאפעל רייך און מצד די פארשריטליכע דער שעגעדינער רב ד"ר עמנואל לעוו.

הרב הכולל רייך איז א זקן פון 90 יאהר און ווערט אלס דער עלטסטער רב פון די מיטגלידער פון אויבערן הויז עפענען דאס אויבער-הויז.

דער צווייטער יודישער ווירילוסט הרב הכולל ד"ר לעוו איז איצט אלט איינגאנ-ציג 30 יאהר. זיין ווערק „די [illegible] פון די יודען", פון וועלכען עס זענען שוין ערשינען 3 בענדער און אין פארציגען דער-ערשינען דער פיערטער, האט איהם גע-מאכט א שם אויף דער וועלט. ד"ר לעוו איז א סימפאטיקער פון ציוניזם.

נחת פון קינדער

(א מאנאלאג פון א אומגליקליכען פאטער)

געכדערצעהלט פון י. צ. הירשביין.

איהר זאגט דאס אקעגן צרות פון קינדער... אוי איז דאס, נעביך, א „מכה שלא כתובה בתורה", בעקיט און בע-שערעט זאל יעדער איינציגער יוד ווערען פון דעם אומגליק. ס'דאכט זיך מיר, אז ס'איז שוין נישט פארהאן קיין ערגערס דערפאר... נאר מיינט נישט דערווייל, אז מי יודע וויפיל קינדער כ'האב מיין אייגענס. ס'דאכט זיך אייך אודאי, אז כ'בין א משופל מיט א מין קינדערלעך, וואס א טייל פון זיי האט שוין חתונה געהאט און כ'ליד מיך מן פון זיי א שען ביסעל יסורים און קאפ-פערדרעהעניש, און דער רעשט איז נאך ביי מיר אין שטוב און כ'ווער פון זיי נעפייניגט יום-ולילה; ביי טאג לאזען זיי נישט לעבען, אלץ איז פאר זיי צו ווייניג, יעדע מינוט ברויך אנ'אנדערער עפיס וואס, און ביי נאכט לאזען זיי נישט שלאפען, וועלען נאכאנאנד, קומען גאנץ שפעט און טאלמאל ערשט בעגיבען, א חיים, אזוי ווי דער שטייגער ביים יונגען עולם היינטיגע צייטען... אז איהר מיינט אזוי, האט איהר, במחילה, א טעות, און אז ר'ווילט דוקא וויסען וויפיל קינ-דער כ'מערפאג, וועל איך אייך זאגען דעם ריינעם אמת, אז בסך-הכל האב איך אנ'איינאונאיינציג טעכטעריל, נאר דער-פאר אבער שטעהט איך שוין אויס פון איהר גאנץ גענוג, כ'ליד געברענטע יסורים, מעהר ווי אנ'אנדערער פון א גאנץ מיך.. מיינט נישט אבער, אז זי איז פון די מאדערנע מעדלעך, געהט ח"ו אין קרומע דרכים און כ'האב פון איהר חרפות און בושות... ניין, אדרבה זי איז א גאל-דען קינד, א געלערנטע, האט א שטארקע ידיעה אין וועלט-זאכען, ווייס וואס ס'טוט זיך ביי מיר אין געשעפט און איז א בעל-הבית'טע איינע אין דער וועלט, פיהרט ביי מיר אין שטוב די גאנצע ווירטשאפט, און שען איז זי אויך; שייך צו זאגען שען, נישט אזוי ווייס שען ווי בחנ'ט; אז זי איז קוים אלט געווען זעכצעהן יאהר האט די טיר שוין ביי מיר נישט גערוהט, די שדכנים האבען מיך נישט געלאזט מנוחה, פערדרעהט דעם קאפ; מ'האט אנגעטראגען לייטישע שידוכים, פון גרעסטען יחוס, ס'איז קיין וואונדער נישט, עפיס א קליינינקייט, א בת-יחידה, וואס האט א נדן א שטארקע ספות-יקי. און ווי איהר קוקט מיך אן בין איך אויך נישט אבי-ווער, כ'קום אויך ארויס פון מיוחסים און כ'האב מיין איי-גענעם א גרויס הויז און א גרויס פער-מעגען דערצו... כ'האב אבער נישט גע-וואלט הערען דערפון, און אז כ'האב אמאל געפרובט אויף א גלעטשעריל פרעגען ביי מין טעכטעריל, אויב זי האט בדעה צו ווערען א כלה, איהר אגב אויך דערצעהלט, וואס פארע גליק-שידוכים מ'רעדט איהר — האט זי מיט א שמייכעל אויף די ליפען מיך געפרעגט, אויב זי איז

שוין ביי מיר טאקי צופיל אין שטוב און פארוואס כ'וויל אזוי גיך זי פטר'ן פון מיין הויז, זי איז דאך ביי מיר מיין איינציגע און איז קיינעם אין שטוב נישט אין וועג.

כ'זאג אייך דעם אמת, אז מיר אליין איז אויך געווען א שאד צו פטר'ן זיך מיין טעכטערעל נאך אזוי יונג, חוץ ס'איז מיר געווען קיינמאל איינגעפאַ-לען א געדאנק זי ארויסצולאזען פון שטוב, כ'וואלט עס משום נישט אויסגע-האלטען פאר גרויס בענקשאפט. און איבריי-געגס האב איך מיך מישב געווען, וואס זי דעם דאזיגען גליק נישט פערשפע-טיגען, כ'האב טאקי דעריבער בעשלאסען נאך צו ווארטען. נאר בעת זי איז אלט געווארען אכטצעהן יאהר האב איך שוין נישט געקענט מיר געבען קיין עצה, די שדכנים האבען מיך נישט געלאזט צו רוה, און מיין פלונית'טע האט זיך מיט-געהאלפען; זי האט מיר בעדולט דעם מח, געקומען צו מיר מיט די איינגענע טענות, וואס אלע מאמעס פון שטגלען בעת מ'האלט ביי טון א שידוך: „ווי לאנג איז דאס דער שיעור נאך צו ווארטען! געלויבט השי"ת דערלעבט צו דערציהען אזא בת-יחידה, א גערעטענע מיט אלע מעלות, און ס'פעהלט נישט אין שטוב פון כל-טוב. פארוואס זאל מען טאקע נישט האבען א ביסעל נחת פון א קינד? און אז דער אין היממעל האט נישט גע-וואלט, אז מיר זאלען האבען מעהר קינ-דער ווי נאר די איינע, לאמיר כאטש האבען א שטיקעל נחת און האבען פון איהר עטליכע אייניקלעך, וואס זענען אויך אזוי גוט ווי קינדער?"

כ'האב נישט געקענט בייקומען מיין ווייב'ס גערעכטע טענות און גענומען ארייניקלערען אין די אלע שידוכים, וואס מ'האט אנגעטראגען. און נאך א לאנגען ישוב-הדעת מיט מיין ווייב, איז ביי אונז געבליבען בהסכם, אז מיר זאלען טון דוקא א חיימישען שידוך, מיט א בעל-הבית'יש קינד און טאקי פון איין שטאט. ס'איז נאר עפעס אנדערש, מ'ווייסט מיט וועם מ'טוט און וואס דאס „קרן" איז. מ'קען נישט אזוי לייכט ארייננפאלען ווי ביי א שידוך פון דער פרעמד...

כ'האב נישט געזוכט צו פיל יחוס, כ'האב נאר נישט געוואלט איינרייכטען מיין אייגענעם יחוס... די שדכנים האָ-בען תיכף ארויסגערופען א פאסענדע זאך, א ערענטליכען בחור, א פאטעס א קינד, וואס ר'איז א בעקאנטער סוחר אין שטאט, האט א נאמען שם, געטון לייטי-שע שידוכים מיט די איבריגע עלטערע קינדער. מ'האט למזל געשריבען תנאים, בעפראוועט א תנאים, ווי ס'קומט צו פאר א בת-יחידה, א גבירישע טאכטער. מ'האט דעם חתן עטליכע מאל אהיימגעבעטען אויף א היגעשטערע און מיר האבען נישט בעמערקט קיין שום שלעכטס. נישט גע-זעהן דעם מינדעסטען חסרון, ס'איז קיי-נעם נארנישט איינגעפאלען ארייננצוקלע-רען אין דעם דאזיגען יונגערמאן מיט זיין התנהגות. מ'האט צו מזל חתונה געמאכט, ס'איז שוין איינמאל געווען א חתונה, וועלכער צו גאט האפט, טאקי כידי המלך. גאנצע זיבען טאג כסדר האט מען געהוליעט, נעגענעסען, געטרונקען, געשפילט און געטאנצט. און אויך פאר'ן אריבען עולם האט מען אנגעגרייט א מהלבייט סוקט אזוי ווי פאר די נגידים און זיי געפייעלט אויף געלד, הארום א סך קינדער האב איך נאך אויסצוגע-בען, זאל טאקי דער עולם וויסען און בעגרעגקען, אז ר'איז געווען ביי מיין בת-יחידה אויף א חתונה! — נאר לאורך האט אונזער שמחה נישט לאנג געדויערט אנשטאט צו האבען א שטיקעל נחת פון אונזער בת-יחידה האבען מיר די גאנצע צייט, שוין דריי און א האלב יאהר פון דער חתונה, געהאט אויסצושטעהן בלויז צרות און עגמת-נפש, און אפשר מיינט איהר, אז ער איז א קאליקע, קרום, לאהם, שטום, טויב, אדער גאר א תול-מאי, ווי ס'שרעקט זיך ביי לייטען, זענט איהר זיך טועה! ער איז אפילו נישט קיין פיאוסער פאנספערשוין, א ארדענט-ליכער מענש מעקפט נישט קיינעם, און איז אויך א פרומער, דערצו אזוי ווי געט האט געבאטען. — נאר ס'פעהלט איהם עפעס... כ'ווייס אליין נישט צוזאגען וואס און אז איהר וועט ביי איהם פרעגען, ווייס ער אליין אויך נישט, וואס ר'זאל אייך ענטפערן; ער עסט ווי אלע מענ-שען, טרינקט, לערנט, קוקט אריין אין א ספר, לייענט אמאל א בלאט צייטונג, שלאפט גאנץ געשמאק — נאר, אט דא ליגט דער הונד בעגראבען, איהר קענט ארייינקומען צו איהם אין שטוב נאך איינס א זייגער מיטאגצייט, ווען איהר איהם טרעפען אין בעגלירש, ער דרעהט זיך ארום אין שטוב אין די אונטערהויזען... און מיינט נישט, אז ער, דער-הויבט זיך דעמאלט פון זיין געלעגער אזוי לייכט, מיט'ן גוטען ווילען, חלילה! מען מוז ערשט ארונטערזיהען פון זיין בעט די דעק, אפווירציהען פון אונטער איהם דעם לייליך, און אז דאס העלפט אויך נישט, גיסט מען אריין אין בעט א שעפ קאלט וואסער, ערשט דעמאלט מוז ער פון דארט ענטלויפען, קיין אנדער מיטעל איז נישט פערהאן איהם ארויס-צובעקומען פון דער גניזע, אזא מין בריאה איז דאס... ס'העלפט נישט קיין טענה'ן, קיין בעטען זיך ביי איהם, אז ר'זאל אויפשטעהן, נישט אין גוטען און נישט אין בייזען, און טאלמאל פאלט גאר אמאן א שמע-קולנו ווערט ער גאר אין גאנצען ברוגז; ער כאפט זיך אויף און לויפט אהיים צו זיינע עלטערן און קומט עטליכע וואכען כסדר נישט צוריק צו זיך אין שטוב. כאטש א שמעק פון

צו זעהן, וואס ס'ווייב מאכט, און אויב ס'קינד זאל לעבען, א מעדעלע פון צוויי יאהר, איז געזונד און אז ר'קומט שוין צוריק מלוצים, און מ'פרעגט איהם וואס די מעשה איז, פארוואס ר'איז אנטלאפען? ענטפערט ער גאר נישט, ר'איז שטום ווי די וואנד, ער קוקט אייך אן מיט קאל-טערע אויגען מיט בליקען פון, אמנעם וואס ר'איז נאר-וואס אויפגעשטאנען פונ'ם שלאף, און די חלומות וואס האבען זיך איהם געחלומט א גאנצע נאכט, פלאַנ-טערן זיך נאך ביי איהם אין קאפ...

חיינע וואס זאגט איהר עפיס צו אזא מין אנשיקעניש וואס ס'האט אונז בע-טראפען הא, ברויך מען אזוי שטארק פרייען-עולם צו זיין, אמנצוריימען וועל-כען, כדי מ'זאל האבען קינדער. אז פון אזוי אונאיינציגע, אזא גערעטען קינד, ווי אונזערע, האט מען אויסצושטעהן אזוי פיעל צרות! איז דאן נישט באמת א סך גלייכער, אז מ'האט גאר נישט, אנידער זיך אזוי פיל אנצולייגען... מיר האבען געמיינט, אז ס'האט אונז געטראָ-פען א גליק, געפאקט אנ'איידעל א צאַ-קע, א מעטכענע א קינד פון א שיינע משפחה, א לערנער, א פרומער, מ'ווערט, אחרי מאה שנים, האבען א „קדיש", וואָ-רום אנ'איידעם איז דאן נישט פערעכענט פאר א קינד? ר'וועט לערנען אלע טאג פאר אונזער נשמה וועגען, זי זאל האָ-בען „תיקון", א פרק „משניות"... האט אבער אונז געטראפען אזא אומגליק, און מ'קען נישט דערפון אזוי לייכט פטור ווערען... כ'האב שוין איהם צוגעזאגט א מטמון מיט געלד, זיך אויך מתחייב גע-ווען צו פערזארגען דאס קינד זייערס, ווי אנ'אייגענס, מ'זענען שוין עטליכע מאל געווען ביים רב, ס'איז אלץ געווען פיקס און פערטיג צו א גט, כ'בין געווען גליקליך, אז אט אט וועט מיין טעכטעריל, באלד אין גיכען פטור ווערען פון אזא מין פגע-רע... קומען גאר פלוצים צו-געהן זיינע קרובים און יועצים און מ'הייסט זיך אויפשיטען גאר אויפסגיי, שטעלען יעדעס מאל נייע בעדינגונגען, ווילען אנ'הוספה, ובאם-לאו, טענה'ן זיי האט מען צייט, ס'איז נישט קיין בייז אז מ'ווארט נאך אביסעל צו-ווארטען, ס'ברענט דאך נישט!...

איהר האט געהערט, רבותי, עפיס דבורים: „ס'ברענט נישט"!... אוי גוואלד, טאטע זיסער אין הימעל! ברענען זאלען זיי, ווי קיהן, ווי דער אמת'ער גיהנום!... אוי, ברענט אט דא אינעווייניג (דערביי האט ער בעוויזען אויפ'ן הארץ); כ'בעט אייך, יודען, רחמנים בני-רחמנים, האט'ס רחמנות אויף מענשען וואס ס'האט זיי בעטראפען אזא אומגליק, זאגט, אפשר ווייסט איהר וואו מ'בעקומט עפיס א מי-טעל צו לעשען אט דעם דאזיגען חגלי-שען פייער וואס רעגט פיי מיר אין הארצען ציזעהענדיג די לעבעדיגע „צרות" פון מיין פערשווארצטער און פערמינס-טערטער בת-יחידה!!

איין זאָגט א רויטע, די צווייטע א בלויע.

פון פאריז ווערט געמעלדעט: קומענ-דיגען פריהלינג וועלען פרויענטרעטען אין די מאָדע נייע פארבען-זאקען. מען ווערט אני פאר בעזונדערע ראמען, וואס וועלען פערדעקען זייערע פיס מיט צוויי-פארבי-זאקען פון פערשידענע קאלירען. און [illegible] למשל, וועט זיין א רויטע און די צווייטע א בלויע, אדער איינע א געלע און די צווייטע א גרינע א.א.וו.

אזוי זאגט א היגע מאדיסטין. זי האלט אז פרויען זענען שוין מיד פון טראגען [illegible]-קאלירטע זאקען און עס מוז קומען עפיס אנ'איבערראשענדע נייעס, א נייע מאדע, וואס איז נאך ביז איצט נים געווען.

די צוקונפטיגע זאקען-מאדע וועט נאר [illegible], אז די זאקען וועלען האר-מאנירען מיט די ארבעל פון די קליידער. א [illegible] צום ביישפיל טראגען די רעקל [illegible] א ווייטע, וועט דער רעכטער אר-[illegible] פון קלייד אויך זיין פון וועלכען קא-[illegible]. די לינקע זאק וועט זיין א גרינע און [illegible] לינקער ארבל אויך א גרינער. דאס [illegible] די מאדיסטין, וועט מאכען א נייע [illegible] „אפשלאג" אין עס וועט זיין שעהן.

[illegible] ארבייט מען שוין אויף דער [illegible] מאדע. מען פאבריצירט שוין [illegible] זאקען און מען פארמירט זיי אין [illegible] מיט בלאטע, גרינע מים [illegible]. אדער אנדערע קאלירען.

לאָדזער כראָניק.

אַ נייע סעריע פון 20-זלאָטי-באַנקנאָטען.

(ג) עס איז אַרויסגעלאָזט געוואָרען און פערקעהר אַ נייע סעריע פון 20-זלאָטי-באַנקנאָטען מיט'ן דאַטום פון 15. יולי 1924.

די שטאָט מוז אויסהאַלטען די פּאָליציי.

(א׳) דאָס פינאַנץ-מיניסטעריום האָט צוגעשיקט אַ צירקולאַר דער הויכער שטאָט-פערוואַלטונג, אין וועלכען עס ווערט געזאָגט, אַז די פּאָליציי מוז אויסגעהאַלטען ווערען פון די איינקונפטען פון דער שטאָט, און דעם פּאַוויאַט פון די איינקינפטען פון די סיימיקעס.

די קאָלעקטאָרען פון לאָטערי-צעטלען שרייבען אויך מעמאָריאַלען!...

(ע) די היגע קאָלעקטאָרען האָבען געגרינדעט אַ סעקציע ביים סוחרים-און רעטאַלסטען-פעראיין. די ערשטע שריט פון דער סעקציע זענען בעשטאַנען און ווענדען זיך צו דער הויפּט-לאָטעריע-דירעקציע און וואַרשע מיט אַ מעמאָריאַל, און וועלכען די דירעקציע ווערט אויפגעפאָרערט צו פערביטען די וואַרשאַווער פיליעס צו עפענען זיך אַבטיילונגען אין לאָדז, ווייל דאָס איז געגען די אינטערעסען פון די קאָלעקטאָר-ען.

שפּיין און קאָלאָניאַל-סוחרים-פעראיינען

פעראייניגען זיך אין איין שטאַרקע אָרגאַניזאַציע.

(ג) זייט אוניגע טעג קומען פאָר געמיינזאַמע בעראַטונגען צווישען די פאָרשטעהער פון אַלע לאָדזשער יודישע קליינע קאָלאָניאַל- און שפּייז-הענדלער-פערייאנען און קאָלאָניאַל-סעקציעס ביי די פעראיינען. דער צוועק פון די קאָנפערענצען איז — פעראייניגונג, וואָס עס איז היינט דער געבאָט פון דער שעה: קאָלאָניאַל-הענדלער געפינען זיך אין אַ אויסערגעוועהנליך-שווערער לאַגע, ביי אַ נעמענ-זאַמער צוזאַמענאַרבעט קאָן די לאַגע בעדייטענד געמילדערט ווערען. צוליב דעם האָט דער קאָלאָניאַל-הענדלער-פעראיין פון צגיעלנאַ 15 אויך זיך גענומען די איניציאַטיווע צושטאַנד צו ברענגען די דאָזיגע צונויפגיסונג פון די צוברעקעלטע און צושפּליטערטע כחות פון די שפּייז און קאָלאָניאַל-הענדלער.

די ביז-איצטיגע קאָנפערענצען, וועלכע קומען פאָר איצטער'ן לאָקאַל פון ה' אוזלינגאָוער, האָבען געבראַכט אַ מעגליכקייט ערפאָלג. אַ ריין קאָלאָניאַל-סעקציעס פון אַלגעמיינע סוחרים-פעראיינען, ווי אויך בעזונדערע גרעסערע פעראיינען פון קאָלאָניאַל-הענדלער האָבען בעשלאָסען זיך צו ליקווידיר-ען און זייערע מיטגלידער זאָלען אַריבער צום פעראיין פון צגיעלנאַ 15, וועלכער איז אַ ריין ווירטשאַפטליכע אָרגאַניזאַציע, וואָס פערטרעטונג נאָר די עקאָנאָמישע אינטערעסען פון די קליינע קאָלאָניאַל-הענדלער.

און שייכות דערמיט וועלען מיר גע-וואויר, אַז די איצטיגע פערוואַלטונג פון צגיעלנאַ 15 וועט, און זיין פון דעם פעראייניגונגס-אַפּמאַך, דעמיסיאָנירען און אויף איהר אָרט וועט פערנעמען אַ נייע, געמעסענע פערוואַלטונג, און וועלכער עס וועלען זיין פערטרעטען פאָרשטעהער פון אַלע ביז-איצטיגע, בעזונדערע לאַגערען פון די אָרגאַניזירטע קאָלאָניאַל-קרעמער.

נעכטען אין אָווענד איז פאָרגעקומען די לעצטע פעראייניגונגס-קאָנפערענץ. עס זענען שוין אויסגעאַרבייט געוואָרען אַלע תקנות פון צוזאַמענאַרבייט און פון וואַהלען צו אַ לייטונג פון פעראייניגטען קאָלאָניאַל-הענדלער-פעראיין. איצט ווע-רען שוין געמאַכט הכנות צו דער אַלגע-מיינער פערזאַמלונג, וועלכע וועט פאָר-קומען און אָנהויב פון דעם קומענדיגער וואָך.

פּאַטענטען וועט מען קענען אויסקויפען ביז'ן 20-טען יאַנואַר.

צירקולאַר פון פינאַנץ-מיניסטעריום צו דעם שטייער-אַמט.

(ד) אַ דאַנק די בעמיהונגען פון סוחרים-פעראיין, האָט די לאָדזער פינאַנץ-קאַמער בעקומען צוגעשיקט אַ צירקולאַר, אונטערגעשריבען פון פינאַנץ-מיניסטער גורסקי, וואָס פערלאָרדערט צו פערלענגערן דאָס אויסקויפען די פּאַטענטען ביז'ן 20-טען יאַנואַר. ביז'ן 15-טען יאַנואַר קען מען אויסקויפען פּאַטענטען אָהן שום שטראַף, און פון 15-טען ביז'ן 20-טען יאַנואַר גיבט צו אַ קליינע שטראַף פון 2 פּראָ-צענט. נאָך'ן 20-טען יאַנואַר וועט מען קיין פּאַטענטען נישט קענען אויסקויפען. אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם דאָזי-גען צירקולאַר זענען אַלע פּראָטאָקאָלען, וואָס זענען געמאַכט געוואָרען פון 3-טען יאַנואַר ערקלערט געוואָרען פאַר אונ-גילטיג.

דאָקטוירים און אַקושערקעס פון דער קראַנקען-קאַסע בעקומען נישט קיין הוספה.

(ע) אויף דער דינסטאָג'דיגער זיצונג פון דער פערוואַלטונג פון דער קראַנ-קען-קאַסע איז אַרומגערעדט געוואָרען די הוספה-פאָדערונג פון די דאָקטוירים און פון די אַקושערקעס.

עס איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז צו-ליב דער שלעכטער פינאַנציעלער לאַגע, אין וועלכען די קאַסע געפינט זיך, זאָל קיין הוספה נישט געגעבען ווערען.

שטראַף פאַר נישט רעמאָנטי-רען די הייזער.

(מ) דאָס געריכט האָט בעשטראָפט די אַנקלאַגע פון דער וואוינונגס-אינספּעק-ציע נעגען יודאלף בערגער, הויז-ווירט פון באַ-ישאַ-גאַס 13, פאַר נישט רעמאָנ-טירען די וואוינונג פון דער לאָקאַטאַרקע שוויפּלער, ווי אויך דעם דאַך פון הויז.

בערגער איז בעשטראַפט געוואָרען מיט 30 זל. שטראַף, אָדער 4 טעג אַרעסט, חוץ דעם נאָך געריכטס-קאָסטען און דער-הויך פון 4,50 זל.

געשענקט געוואָרען אַלע פערעלטערטע שטייערן.

דעקרעט פון יוד. זשורנאַליסטען און ליטעראַטען-פעראיין.

אין די נעכטיגע צייטונגען איז געווען אַ ידיעה, אַז דער מלוכה-פּרעזידענט וועט שענקען אַלע פערעלטערטע שטייערען.

ווי מ'שמועסט אין די מאָסגעבענדע ספערען, וועלען די שטייער-ען געשענקט צוליב דעם נייעם „פּאַראַטעק מאָסקאַווי" מיט וועלכען גאַנץ לאָדז גרייט זיך צו בעשטייערן לכבוד דעם מאַסקען-באַל פון דער יודישער פּרעסע, וועלכער קומט פאָר דעם 29. ד. ח. אין די הערליכע זאַלען פון „אָלימפּעריאַל".

דער בעזוך אויף דעם דאָזיגען מאַס-קען-באַל פון דער יודישער פּרעסע וועט זיין די העכסטע-פלייסט פון יעדען לאָדזער!

וועגען פערלענגערען די קאָנצעסיעס

אויף אינדוסטריע און האַנדעלס-אונטערנעמונגען.

(מ) די פערטיילונג פאַר שטאַטישע אונטער-נעהמונגען ביים מאַגיסטראַט האָט מאָלט בעקאָנט מאַכען פאַרזאַנען, וועלכע בעזיצען קאָנצעסיעס מיט אַ בעגרענעצ-טען טערמין, וואָס זענען איז זיין צייט אַרויסגעגעבען געוואָרען דורכ'ן רעגירונגס קאָמיסאַר, אויף צו פיהרען אינדוסטריע אָדער האַנדעלס-אונטערנעהמונגען, אַז דעם 1. יאַנואַר 1927 האָבען די קאָנצעסיעס פערלוירען זייער קראַפט.

און צוזאַמענהאַנג דערמיט פיהרט די אויבענדערמאַנטע אַבטיילונג איצט אַדורך אַ רשימה פון די פערזאָנען, וועל-כע האָבען די אויבענדערמאַנטע קאָנצעסיעס נישט פערלענגערט און מאָנט טראָטצ-דעם אַז וועט זיי צוציהען צו פעראַנט-וואָרטליכקייט לויט'ן אַרט. 310 פון שטראָף-קאָדעקס.

3 אַרבייטער פער'סמט זיך פון גאַז אין אַ פאַבריק.

(§) עהערנעכטען זענען פערטשאַדעט געוואָרען מיט גאַז אין דער פאַבריק פון ה' האַפּטמאַן, אויף קילינסקי גאַס 170, ביים אַריינגאַנג פון קאַסע און אויפוועקן די 3 הייצערס: דער 28-יעהריגער ראַדאָלף רייטמאַן פון נאָווע-קראָטקאַ 8, דער 25-יעהריגער אַנטאָן פּטעקוויש פון זאַקאָנטנאַ 65 און דער 28-יעהריגער קאַשימיעזש פּאַטאַשעק פון פּוסטאַ 34.

די פערגיפטונג האָט פּאַסירט אין אַ האַלבער שעה אַרום דער מיטאָג, וועל-כער איז צוגעשטעלט אַרבייטער-אַמט אין קע-מעל-שטוב, וואו אַלע 3 הייצערס זענען געלעגען אַהן בעוואוסטזיין אויף דער פאָרלאַגע.

דער אַלאַ-מאָרמער ראַטאַר פון דער פּאַגאָטאָוויע האָט זיי ערטיילט הילף.

פאַר אַ גנבה פון 1 זלאָטי

פער'משפּט אויף 2 יאָהר טורמע.

(§) דעם 28. מאַי 1926 האָט יאַן אָזשאַראָווסקי (לובעלסקאַ 6) געקויפט אויף שוופלער'ס מאַרק אַ פּעקעל טאַבאַק פאַר 1 זלאָטי. בעקומענדיג דעם געקויפ-טען טאַבאַק, איז פּלוצלינג צוגעלאָפען צו אָזשאַראָווסקי'ן דער 21-יעהריגער מאַ-טעאוש פּאַרקאָווסקי, וועלכער האָט אַ קלאַפּ געטאָן אין פּנים אָזשאַראָווסקי'ן און איהם צוגענומען דאָס פּעקעל טאַבאַק.

ער איז אַנטלאָפען. אָזשאַראָווסקי האָט איהם נאָכגעיאָגט, דערביי האָט באַ-קאַוסקי אויפגעהאַלטען דעם טאַבאַק. מיט דער הילף פון פערביינגעהער איז געלונגען פּאַרקאָווסקי'ן צו כאַפּען.

נעכטען איז פאָרגעקומען זיין פּראָ-צעס. ער איז פער'משפּט געוואָרען אויף 2 יאָהר שווערע תפיסה.

כוליגאַנישער אָנפאַל פון אַגראַרניק אויף צוויי יודען.

יודישער קצב בעקומען שווערע וואונדען פון אַ ביקס און שטיינער.

((ג) רינגמאַק 4 אַ יונגער פאָרנאַכט זענען די צוויי לאָדזער יודישע קצבים דוד קעסלער (קאָנסטאַנטינער 24) און אליעזר ליטמאַן (קאָנסטאַנטינער 42) אַהיימגעגאַנגען פון דאָרף ראָקיטין קיין לאָדז. אָנקומענדיג צום טראַקט, וואָס שטעלט זיך אָפּ אין דאָרף „זדראַוויע" זענען די יודישע קצבים געגאַנגען מיט אַ וועג וואָס אויף פּאַזנאַנסקי'ס פעלדער. פּלוצלינג איז צו די יודען צוגעלאָפען דער אַגראַרניק וואַרגניצקי, וועלכער האָט מיט צאָרן בעפוילען די יודען, זיי זאָלען זיך צוריק-קעהרען פון דעם וועג. דערביי האָט ער גענומען זיי זידלען און ביי אַ פּאַראַבעק געגומען אַ בייטש-שטעקען, מיט וועלכען ער האָט אָנגעהויבען שלאָ-גען דוד קעסלער'ן. און דער אַגראַרניק האָט מיט אַ שטיין געשלאָגען דעם 56-יעהריגען יוד ליטמאַן. דער-יוד איז גראָד אָנגעקומען אַ קריסט, וועלכער האָט גע-ראַטען די יודען, אַז זיי זאָלען מעלדען וועגען דעם דער פּאָליציי. דערווייטער דאָס האָט דער אַגראַרניק וואַרגניצקי אויסגע-שלעפּט אַז אַ זייט צווישען ביימער דעם קצב ליטמאַן, איהם אַריינגעוואָרפען אין אַ קאַסטען און אַזוי-אַרום געהאַט די מעג ליכקייט בעקוועם און לייכט צו שלאָגען מיט דער ביקס און מיט אַ שטיין. דער-רענדיג דעם געוואַלד פון אַלטען ליטמאַן, איז ה' קעסלער צוגעלאָפען צו וואַרגני-צקי און געוואַלט איבערצייגען העטער און איבער-שמועסן זיין חבר. בינו-לבינו זענען אָנגע-קומען 6 קריסטליכע פּוהרמאַנעס, וועל-כע האָבען זיך פערמאָסטען צו שלאָגען קעסלער'ן.

ליטמאַן איז געפאַלען און חלשות.

ווען ער, ליטמאַן איז ענדליך געקומען צו זיך און געוואָלט אוועקגעהן, האָט אַ גוי פון פּאַזנאַנסקי'ס פאָראַפּקעס איהם אָנגעלאָפען ביי דער באָרד, און גע-ריסען די האָר. אין לסוף איז דעם יוד געלונגען זיך אַ-ויסצואונב'ען פון דער געפערליכער-נוש ביי די פאָראַפּקעס פון פּאַזנאַנסקי'ס נוטשער.

קומענדיג קיים מיט'ן לעבען אין שטאָט אַריין האָבען די געלימטע יודען געמאָלדען וועגען דעם פאַל אין 6 פּאָליצ-ציי-קאָמיסאַריאַט, וואו עס איז צונויפ-געשטעלט געוואָרען אַ פּראָטאָקאָל. דעם 56-יעהריגען ליטמאַן האָט מען אין דער פּאַגאָטאָוויע פערבאַנדאַזשירט די מיפעס וואונדען. איצט ליגט ער צו-בעט מיט אַ געשוואָלענעם קאָפּ און צעקאַלעטשעטע אברים און אַ נעפּעשט-ליבען צושטאַנד.

62-יעהריגער בעטלער—אַ גנב,

פער'משפּט אויף 2 יאָהר טורמע.

(§) דעם 19. אויגוסט 1926 איז אין דער וואוינונג פון פרוי וואַרזשיסלאַווע נאָ-וויצקאַ (קאָנסטאַנטינער 152) אַריינגע-קומען אַ קריסטליכער בעטלער, וועלכער האָט געבעטען אַ נדבה. די בעל-הבית'טע האָט געוואָלט געבען דעם אָרימאַן אַ שטיק ברויט. צוליב דעם איז זי אַריין אין אַ צווייטען צימער. בינו-לבינו איז דער בעטלער פערשוואונדען און צוזאַמען מיט איהם אַ וועק-זייגער פאַר 10 זלאָטים.

דער בעטלער איז אַרעסטירט געוואָ-רען און עהערנעכטען איז ער פער'משפּט געוואָרען אויף יאָהר טורמע.

פאַר נישט ריינהאַלטען די געשעפטען.

(מ) פאַר נישט צופּאַסען זיך צו די סאַניטאַרע פעראָרדנונגען זענען בע-שטראָפט געוואָרען אַדמיניסטראַטיוו די בעקער: זיסמאַן ליזער, פּאַמאָרסקאַ 53 אויף 20 זל., ראָזענצווייג וואָלף צגיעל-נאַ 9 אויף 30 זל., קעמפּינסקי מרדכי, צגיעלניאַנאַ 49 אויף 50 זל.

Zarząd Telefonów Łódzkich

podaje do wiadomości, że w kwietniu r. b. wyjdzie z druku

„Spis Abonentów Łódzkiej Sieci Telefonów na rok 1927"

Spis będzie zawierał dział alfabetyczny i dział podług branż i zawodów.

Dział alfabetyczny spisu będzie redagowany przez Zarząd Telefonów, o ile zatem w tym dziale PP. Abonenci pragną wprowadzić jakiekolwiek zmiany, zechcą zwracać się do Zarządu Telefonów, Przejazd № 38 Biuro Redakcji Katalogu, lub telefonicznie tel. № 8 w godzinach 9—14.

Dział drugi nieoficjalny będzie obejmował adresy i ogłoszenia umieszczone według branż i zawodów. PP. Abonenci, którzy pragną być w tym dziale umieszczeni zechcą zwracać się do Tow. Akc. „Reklama Polska" ul. Nawrot 1a tel. № 2689 po informacje.

Zaznacza się że w spisie abonentów będą umieszczone tylko te adresy i ogłoszenia, za które należność zostanie całkowicie wpłaconą do kasy Zarządu Telefonów, Przejazd № 38 najpóźniej do dnia 1 marca r. b. za otrzymaniem odnośnego pokwitowania Zarządu

וואָס ווערט היינט געשפּילט

אין די טעאַטערן און קינאָס?

שטאַטיש-טעאַטער: — „שוויס דזיען אי נאָך"

פּאָפּולאַרני: — „דאָס שטוואַרטע".

סקאַלאַ: — „וויינער בלוט".

לונאַ: — „פּלאַרענטישע נעכט".

רעדוטאַ: — „דער נבור אין קעט-טען" 3. און 4. סעריעס (ענדע).

גראַנד-קינאָ: — „דער שקלאַף פון דער ליידענשאַפט".

אָדעאָן און אַפּאָלאָ: — „די גרעניץ אין פלאַמען".

קאָרסאָ: — „דער טויט-נעיעג".

18-יעהריג יודיש מעדעל

פערשוואונדען געוואָרען אויף אַ געהיימניספולען אופן.

אומבעקאַנטע לייט פון דער „אונטער-וועלט" האָבען אויסגענאַרט ביי איהר זיידען איהרע דאָקומענטען.

דאָס מעדעל זאָל האָבען פערקויפט געוואָרען אין אַ שאַנד-הויז.

(ג) מיט עטליכע וואָכען צוריק האָבען מיר איבערגעגעבען וועגען אַ פּאַקט ווי אַ 72-יעהריגער זקן פון פּאַלעס, אַ זיידע, האָט מיט זיין אומבאַרמהאַרציגען אויפפיה-רען זיך געגען זיין 18-יעהריגען אייניקעל געטריבען זי אין די אַרעמס פון פּראָס-טיטוציע. דאָס יונגע מיידעל פריידאַ ג. פּערעק, יאַבלאָנאָווסקאַ 15, איז געצוואונ-גען געווען צו פערלאָזען די שטוב און איז אַריינגעפאַלען אין דער נעץ פון אַנ-אַלפאַבעטען, מיט וועלכען זי האָט חתונה געהאַט ביי אַ היגען ווינקעל מורה-הוראה און וועלכער האָט זי שפּעטער געטריבען צו פּאָ-געמען זיך מיט פּראָסטיטוציע.

נישט לאַנג נאָך דער חתונה פון דער יונגער, פערוואָרלאָזטער יתומה איז איהר מאַן פער'משפּט געוואָרען אויף אַ לענגערער צייט טורמע פאַר אויספיהרען אַ גנבה.

ווילענדיג נישט-ווילענדיג האָט דאָס אייניקעל דאַן געמוזט זיך צוריקקעהרען אין דער שטוב פון איהר זיידע. זי איז אָבגעוועזען אַ צייט פון עטליכע וואָכען אין זיידע'ס שטוב (איהר מוטער וואוינט און „וואוינט ביי מענשען פאַר אַ שטיקעל ברויט און אַ מיטאָג), אָהן שום מעגליכקייט זיך צו נעהרען אין קוויר, זי פּלאַנירט צו פעהען און ס'האָט זיך אויסגעשטעלט עלטערן, און די 18-יעהריגע פרוי איז שוין גוט און פרום און זי פער-נעמט זיך נישט מעהר מיט דער אַלטער פּראָפעסיע.

אָבער עס האָט לאַנג נישט געדויערט, ווי זי האָט אָנגעהויבען אוועקקומען אויף אַ סך שעה'ן און טעג פון שטוב.

דעם פערגאַנגענעם מאָנטאָג איז דאָס אייניקעל ווידער פערשוואונדען. זיך אַהין און אַהער, זי איז נישטאָ. ערשט דאָנערש-טאָג איז זי צוריקגעקומען צום זיידע'ן אין שטוב.

די היינטיגע וואָך האָט זי ווידער אַוועק-געלאָזט די אָרעמע און שטוב און איז נעלם געוואָרען. ביז היינט האָט זי זיך נישט געוואָרען צוריק.

עהערנעכטען איז צום זיידע'ן, דעם אַפּוטרופּוס פון דעם מיידעל געקומען 2 יונגע לייט, וועלכע האָבען דערציילט, אַז פאָהרענדיג מיט'ן טראַמוואַי קיין זגערזש, האָבען זיי געזעהן ווי בעת אַנ'-אַנפאַלן, האָט זיין אייניקעל, זייענדיג צוזאַמען מיט אַ גאַנצע באַנדע מאַנסבי-לען, נישט געקענט פאַ-שטעלען קיין פער-זענליכע דאָקומענטען, צוליב וואָס זי איז אַרעסטירט און אַבגעפיהרט געוואָרען קיין זגערזש. דערביי האָבען די יונגעלייט פאַרגעלעגט דעם אַלטען, ער זאָל נעמען ביי זיי געלד אויף הוצאות און מיט איה-רע דאָקומענטען פאָהרען קיין זגערזש בעפרייען דאָס אייניקעל. אַזוי ווי דער אַלטער יוד האָט זיך אָבגעזאָגט צו פאָה-רען אויסלייזען דאָס אייניקעל פון אַרעסט, האָבען די יונגע לייט גענומען די דאָקומענטען פון דער אָוועקגעקומענער און האָבען צוגעזאָגט דעם זיידען איהם אַהיימצוברענגען דאָס אייניקעל. עס זענען שוין אַוועק אַ ריי פון טעג און קיין שפּור פון דעם מיידעל איז אַלץ נישטאָ.

מ'איז משער, אַז די אומבעקאַנטע „בעל רחמים" האָבען אויסגענאַרט ביים אַלטען זיידען דעם מיידעל'ס דאָקומענ-טען בכדי זי צו קענען לייכטער האָבען און זייערע הענד, און וואַהרשיינליך זי פערקויפען ערגיץ אין אַ שאַנד-הויז.

גנבות.

(—) אין קאָ-ידאָר פון מאַנופאַקטור-לאַגער פון הערמאַן באַלוטי, שענקע-וויטשאַ 6, איז גע'גנב'עט געוואָרען אַ באַלען וואָל אין דער ווערט פון 1800 זל.

ביי דער פירמע לעווין, פּעטריקאָווער-69, איז גע'גנב'עט געוואָרען גאַרן פאַר 200 זלאָטים.

זעזאָנים וועגען אומזאַץ פאַר'ן יאָהר 1926 דאַרפען אָבגעגעבען ווערען ביז'ן 15-טען פעברואַר.

(ד) אין די פינאַנץ-קרייזען ווערען איצט געמאַכט פאָרבערייטונגען אויסצו-מעסטען דעם אינדוסטריע-שטייער פון אומזאַץ פאַר'ן יאָהר 1926.

דער גרונד פון אויסמעסטען דעם אומזאַץ-שטייער זענען די זעזאָניס פון די צאָהלער, וועלכע דאַרפען אָבגעגעבען ווערען שוין פון היינט אָן ביז'ן 15-טען פעברואַר. די איינגעטייליכע אויסמעסטונג פון דאָזיגען שטייער פון די שאַצונגס-קאָמיסיעס וועלען זיך אָנהויבען די ערשטע טעג מערץ.

דאָס פּוילישע טעאַטער צאָהלט נישט דער קראַנ-קען-קאַסע די פערזיכערונגס-פּראָצענטער.

קראַנקען-קאַסע לעגט אַנ'אַרעסט אויף דער הכנסה פון די פאָרשטעלונגען.

(ע) זייט אַ לענגערער צייט שלעפּט דאָס פּוילישע שטעטישע טעאַטער אָב מיט צאָהלען די פערזיכערונגס-פּראָצענ-טער אין דער קראַנקען-קאַסע. די חובות בעטרעפען איצט שוין גאַנצע 9 טויזענד זלאָטעס און נישט קוקענדיג דעריף, וואָס עס איז דעם פּוילישען טעאַטער עטליכע מאָל צוגעשיקט געוואָרען צאָה-לונגס-אויפפאָדערונגען ווערט דער חוב נישט ערלעדיגט. די פערוואַלטונג פון דער קראַנקען-קאַסע האָט בדעת זיך צו ווענדען צום מאַגיסטראַט וועגען אַרויפ-לעגען אַנ'אַרעסט אויף דער סובסידיע וואָס דאָס טעאַטער בעקומט פון דער שטאָט. ווי עס האָט זיך אָבער אַרויסגע-וויזען, האָט דער דירעקטאָר שיפמאַן געכאַפּט די פיש פאַר דער נעץ. ער האָט די סובסידיע שוין פריהער אָבגענומען און אַ נייע סובסידיע דאַרף דאָס טעאַ-טער ערשט בעקומען מערץ. צוליב דעם האָט די קראַנקען-קאַסע בעשלאָסען אָנ-צונעמען ענערגישע שריט דעם חוב איינצוקאַסירען. עס וועט געלעגט ווע-רען אַנ'אַרעסט אויף דער הכנסה פון טעאַטער.

פינאַנץ-מיניסטעריום אויפגעפאָדערט אַ פינאַנץ-אַמט נישט אַדורכצופיהרען קיין אונבערעכטיגטע עקזעקוציע.

(ע) דער פינאַנץ-אַמט אין ראַדאָמסק איז אויף דער אויפפאָדערונג פון פינאַנץ-קאַמער אין לאָדז צוגעטרעטען אַ דורכצופיהרען עקזעקוציעס ביי די בע-קערייען אין ביאַלאָברזעג, וועלכע האָבען נאָך נישט איינגעצאָהלט פּאַ זאַליטשקעס אויפ'ן חשבון אומזאַץ-שטייער פאַר'ן יאָהר 1926. לאַוט לויטן שטייער-אויסמאָס זענען בעקער בעפרייט צו צאָהלען אומזאַץ-שטייער. וועגען דער ראַדאָמסקער פינאַנץ-קאַמער האָבען די סוחרים-פעראיינען אינטערווענירט אין וואַרשע. נישט קוקענדיג דעריף איז אין ביאַלאָברזעג אויף געלטען בעשטימט גע-וואָרען דאָס דורכפיהרען די עקזעקוציעס. ערשט אַן'ענערגישע אַקציע פון די סוחרים-פעראיינען האָט בעוואוירקט דעם פינאַנץ-מיניסטער אַרויסצושיקען אַ בע-פעהל צום ראַדאָמסקער פינאַנץ-אַמט די עקזעקוציע נישט אַדורכצופיהרען.

29. יאנואר 1927.

גאנץ לאדז ערווארט

מיט דער גרעסטער אונגעדולד ד. 29 יאנואר

דאס איז דער טאג פון דעם גרויסען אימפאזאנטען

מאסקען-באל

פון דער יודישער פרעסע

װעלכע קומט פאר אין די הערליכע זאלען פון דעם נײ-אויסגעבויטען „אימפעריאל" (רוג זאכאדניא און זאװאדזקא). די בעסטע קונסטמאלער, די פארנעמסטע דעקאראטארען, די בעסטע עלעקטרא-טעכניקער געבען זיך די גרעסטע מיה, אז דער מאסקען-באל זאל זיין

דער שלאגער פון דעם היי-יאהריגען באל-סעזאן אין לאדז.

29. יאנואר.

װיענער דײטשע **סקאלא** אפערעטע אין דירעקציע צעמען.

היינט דאנערשטאג 8.15 אװענד

פרעמיערע!!! פרעמיערע!!!

„װינער בלוט"

אפערעטע אין 3 אקטען פון שטרויס.

פאדערט איבעראל

נאר פאטענטירטע

פעלד-בעטען

פערזעהן מיט דער פאבריקס-מארקע

Palma-Patent

פאר װעלכע מיר גאראנטירען.

אויך שטענדיג אויף לאגער אין א גרויסען אויסװאהל: ניקעל-בעטען, קינדער-בעטען, אטעריקאנסעס, קינדער-װעגעלעך, הויכע קינדער-בענקלעך, שאטסאחע און געבעטע מאטראצען.

ביליגסטע פרייזען • רעעלסטע בעהאנדלונג!

לאדז, פולנאצנא 24, טעל. 31-85.

We wtorek, d. 18 b. m., o g. 6 po południu, odbędzie się w Domu Starców (fundacji małż. Konsztatów) Pomorska 56

DOROCZNE OGÓLNE ZEBRANIE

członków Łódzkiego Żydowskiego Tow. Opieki nad Starcami z niżej wyszczególnionym porządkiem dziennym.

W razie nieprzybycia wymaganej § 41-ym statutu ilości członków, Zebranie to odbędzie się w 2-im terminie tamże o godz. 4-ej po poł. 25 b. m. z tym samym porządkiem dziennym, niezależnie od ilości uczestników.

Porządek dzienny:

A. 1) Zagajenie Zebrania i wybór Prezydjum,
2) Sprawozdanie Zarządu.
3) Protokół Komisji Rewizyjnej.
4) Wnioski Zarządu i członków.
5) Wybory 5 członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej
B. 1) Budowa nowego pawilonu.
2) Zaciągnięcie pożyczki od Banku Gosp. Krajowego.

Wobec ważności Zebrania Zarząd prosi Szanownych Członków o łaskawe punktualne liczne przybycie.

א האנדעלס-לאקאל

אין מעלעבטען צענטרום פון דער גאטאמיעסקא

זאפארט צו פערמיטען

צו ערפאהרען אין ביורא „ארגוס" זאכאדניא 36.

Dr Feliks Bornstein

Cegielniana 4

טעלעפאן 34-90.

ספעציאליטעט: אקושער און פרויען-קראנק

נעמט אן פון 3—6 נאכמיטאג.

Dr H. Spira-Bornsteinowa

Cegielniana 4

טעלעפאן 34-90.

ספעציאליטעט: אקושער און פרויען-קראנק

נעמט אן פון 3—6 נאכמיטאג.

Ogłaszajcie się, Reklamujcie się

PRZEZ AKWIZYCJĘ OGŁOSZEŃ

FUCHSA

דער בעוואוסטער קאליגראף

ל. בערמאן

האט זיך איבערגעצויגען אויף

42 נארוטאוויטשא 42

(דזיעלנא) וו. 13.

נעמט אן שילער אויף אויסלערנען שעהן און שנעל שרייבען אין 15 לעקציעס.

צו פערמיטען

א מעבלירט צימער

ביי א אנשטענדיגע פאמיליע אין צענטער פון שטאט. אפערטען אפצוגעבען אין אדמיניסטראציע פון „לאדז. טאגעבלאט" אונטער „W."

4333

א רעכטס-קאנסולטענטען-ביורא

פולשטענדיג אײנגעריכט און אײנגעפיהרט אין בעסטען צענטרום פון דער שטאט, איז זאפארט ביליג איבערצוגעבען.

צו ערפאהרען אין ביורא „ארגוס" זאכאדניא 36.

133

לעטשניצע

17 זגערסקא 17, טעל. 16-33.

אלערליי קראנקהייטען װערען עמפאנגען דורך ספעציאליסטען-דאקטוירים פון 9 פריה ביז 6 אװענד.—מאסאזש, עלעקטריזאציע, פאקען-שטעלען, קינסטליכע בערגזאנ"ן-בעשטראלונגען, אימפונגען נעגען שקארלאטינע.

געשמאקפאלע

דרוק-זאכען

אין עלעגאנטער און איינפאכער אויספיהרונג

קאטאלאגען, רעכנונגען, בריפבויגען,

חתונה-קארטען,

קאנווערטען, פאסטקארטען א. ז. װ.

ליפערט פרייזווערט און שנעל

די בוכדרוקעריי פון

ע. און מ. האמבורסקי

פיעטריקאווער 16, טעלעפאן 47.

מאדעס-אנצײגען (קלעפסידרעס)

װערען אין פערלויף פון 1 שעה אויסגעפערטיגט און אויס-געקלעבט אין דער שטאט.

עד מתי עצל תשכב?

װי לאנג װעסט װארטען מיט דײנע יפצשינע און פאר מלחמה װעקסלען

מתי תקום משנתיך?

װען װעסט איהר קומען אין ביורא

פיעטריקאװער 17

2-טן הויף פארטער דורכגאנג זאכאדניא 52

װאו מ'װערט ערלעדיגט אלערליי ביטעם

לוית'ן אוסטאװ, קלאגזלעס זאבעז-פיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, אפעלאציעס, אפאזיציעס, אד-װאלאציעס, רעקורסען — װעגען קאנ-צעסיעס, פעסער אין קאמיסאר.-זשאנדז, פיסעס אין אלע פאליציי-פעצירקען, שות-פות-אקטען, סטאטוטען, אקטען אינטערציזיעס, אקטען דארא-װיזנעס, קארנע ספראװעס, װי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען.

שנעל, רעעל און ביליג!

מיט אכטונג י. מאנעלא רעכטסקאנסולענט

פיעטריקאווער 17, זאכאדניא 52.

יעדער איינציגער האט זיך איבערצייגט, אז פאר

מעבעל

דיוואנעס, פעלצען, נײ-מאשינען, גארדעראבען א.ז.װ.

צאהלט די העכסטע פרייזען

א. װייצמאן נארוטאוויטש 19 (דזיעלנא)

אין מעבעל-געוועלב (פריוו.-װאוינ.) שפינקעוויטש 29 ביי מיר איז שטענדיג פערש. געניצטע מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

Dr. med. H. LEICHTER

קאנסטאנטינער 9, רוג זאכאדניא

טעל. 49-66.

צאהן-כירורג

ספעצ. פון כירורגישע קראנקהייטען: ווי שטשע-קעס, גומענס, רושענפל'עס, צאהן-פיסטולעס א.ז.װ.

נעמט אן פון 1-3 און פון 7-9 אװ. זונטאג 10-12.

CHOROBY SERCA

astma Sanatorjum

„Salus" Kraków, Szujskiego 11

װיכטיג פאר דאמען!!!

מאכט איך די עלעגאנטסטע דאמען-היטע נאך דער לעצטער פאריזער מאדע און די עלטעסטע היטע איבער-ארבייטע איך אויך בעגצליך

ניי. געדענקט די אדרעס: זאװאדזקי 23

23 אין הויף, 2-טען איינגאנג, לינקס פארטער.

נאר פאר 2.50 זל.

װערען געמאכט זיידענע, פילץ פיס זיידע אויך פילץ-היטעז אין אלע פארבען אין פיינסטע אויספיהרונג

בעם. נאר פאר 7 זל.

„TOLA"

! בעקאנטמאכונג !

די בעקאנטע װארשאװער פירמע א. ג.

J. KRZYPOW

האט געעפענט אין לאדז אויף דער בענעדיקטא 16

א מעבעל-לאגער

פערקויפט און קויפט אלע ארט מעבעל, דיװאנען, ניי-מאשינען און גארדעראבע, פעלצען, כ'קויף פיאנאס, אנטיקען. איך צאהל די העכסטע פרייזען! ביטע זיך צו איבערצײגען!

„דער יתום" № 3

ס'איז ערשינען דער 3 № פון דער צײטשריפט „דער יתום", געווידמעט די ענינים: פון יתומים-פערזארגונג, קינדער-ערציהונג און פרויען-שוץ, מיט פאלגענדען אינהאלט:

1) מ. ח. רומקאווסקי—„א בלעטעל געשיכטע"... (צו דער פראגע מכוח פעראײניגען די לאדזער יודישע יתומים-הײזער).

2) דאצענט ד"ר װל. שעניאק: „די װיכטיגסטע בעדינגונגען פאר ענטװיקלונג פון דער יתומים-פערזארגונג".

3) י. אבערזשאנעק—„כלל-טוערין און פערזארגער" (פעליעטאן).

4) א. שלעזינגער—„א קראנץ פערל פון תלמוד און מדרשים".

5) הולדא קלאץ—„בילדלעך פון לאדזער יודישען פרויען-שוץ-פעראיין" (3-טע סעריע).

6) מ. ח. רומקאווסקי—„פערוואס קען דאס נישט און דארף יעצט נישט געשעהען" (א תשובה די איניציאטארען פון א באלדיגען צו זאמענגיסען זיך פון אלע לאדזער יוד. יתומים-הײזער).

7) „סאציאל-געזעלשאפטליכער שפיגעל": 1. ת"ת דאלטשטאדט ב רזשעזשינער גאס 23; 2. משוגעים-הויז (װעסאלא גאס).

8) בעריכטען פון געזעלשאפטליכע אינסטיטוציעס: 1. קאנפערענץ װעגען קאמף געגען פרויען-האנדעל, 2. בעראטונג װעגען צוזאמענ-װיסען זיך פון אלע לאדזער יוד. יתומים-הײזער.

9) „גאלעריע פון היינטיגע און אמאליגע לאדזער יודישע כלל-טוער": 1. נאטאן קאפעל; 2. סטאניסלאװ יאראטשינסקי.

10) יובילעאום פון חנה און פנחס גערשאװסקי.

11) „שטימען פון פאלק": 1. הרה"ג מ"מ סגל: „די עגונה"; 2. מ. ח. רומקאווסקי: „אפענער בריף צום פארזיצענדען פון לאדזער קהלה-רטא, ה' ש. בידזינער"; 3. ב. א. גליקסמאן: „די װיכטיגקייט פון א אמת'ער רעװיזיאנס-קאמיסיע". 4. א לאדזער תושב: „װאס איז מיט'ן לאדזער יודישען קהלה-ראט?".

12) פערשידענע נאטיצען.

13) נעקראלאגען: ד"ר ישראל מארגאליס נ"ע; מרדכי יהושע זעלמאנאװיטש ז"ל.

14) בילדער: 1. די חניכים פונ'ם אינטערנאט און פערמע אין העלענובעק: א) ביים אפלייגען דאס דורך זיי געשניטענע היי ב) ביים גראבען קארטאפעל אויף די פעלדער פון דער פערמע; 2. נאטאן קאפעל; 3. סטאניסלאװ יאראטשינסקי; 4. חנה גערשאװ-סקי; 5. פנחס גערשאװסקי; 6. ד"ר ישראל מארגאליס; 7. מרדכי יהושע זעלמאנאװיטש.

15) אנאנסען.

פרייז פון נומער 1 זל.

צו בעקומען ביי אלע צייטונגס-פערשפרייטער.

װילט איהר װיסען דעם אמת װעגען דער פראקטישער פעראײניגונג פון אלע לאדזער יודישע יתומים-הײזער — לעזט דעם „יתום" № 3

אבאנאמענטס-פרייז: פאר א חודש אין פוילען 5 זל., אין פראנקרייך און בעלגיען—20 פראנק, אין אנדערע לענדער—1.25 דאלאר.

אנאנסען-פרייז: פאר א מילימעטער-שורה פאר'ן טעקסט 16 גראשען, פרייטאג 24 גר.. אין טעקסט 40 גר., פרייטאג 60 גר., נאכ'ן טעקסט 12 גר., פרייטאג 18 גר. פאר אויסלענדישע אנאנסען 100% טײערער. גרויסער דער שטאט—מיט 50% טײערער. פון די [illegible] גיסט פראצענטען קען ראבאט

Redaktor-wydawca: E. Zambarski

Tłocznia E. i M. Zambarskich w Łodzi, Piotrkowska 16